

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Égész évre 16 tr.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 tr. 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepek kivételével.

Szerkesztői szállítás:
Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

AZ ÉRTÉSESBŐL CÍKKEK DÍJAZTATNAK.
Kéziratok nem adhatók vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Egy emlékirat.

II.

(S. A.) A brassói kereskedelmi és iparkamara br. Kemény Gábor miniszternek előterjesztett emlékirata, melyről tegnapi első cikkünkben megemlékeztünk, főbb vonásaiban így szól:

„Míg egyfelől annak az öröndetes meggyőződésnek adhattuk át magunkat, hogy excellenciád Brassó város és vidéke meglátogatásával közelről fogja megismerni a városnak és behozatali s kiviteli kereskedelmének közgazdasági viszonyait: addig másfelől attól tartottunk, hogy e közben némely dolgok, melyeket külső körülmények között alig lehet észre is venni, kikerülnek magas figyelmét. Különösen két, az üzleti életben mélyen belenyúló ügy az, melyeket meg szeretnénk övni attól a sorstól, hogy kikerüljék exciád figyelmét; egyik a Romániában uralkodó marhavész miatt némileg határozott alá helyezett mosatlan gyapjú behozatala, a másik pedig Romániába szülő utlevek körüli pedáns hivatalos eljárás, mintha még mindig azokban a sötét időkben élne, midőn az utlevélügyet a közbiztonság fenntartására a leghathatósabb eszköznek tartották.

Mindenekelőtt a gyapjú-behozatalról leszünk bátrak szólni, mint a mely legközelebből és legközvetlenebbül érinti az iparkamara kerületének ipari érdekeit.

Erdélynek e részeiben, a mennyire t. i. a brassói kereskedelmi és iparkamara kerülete terjed, semmiféle kelmét feldolgozásra és öltöztetésre nem használnak oly általánosan, mint a gyapjút, még pedig nemcsak a házipar körében a székelyeknél, szászoknál és románoknál egyaránt, hanem Brassóban és Nagy-Szebenben, mint az illető, különösen Brassóban, mely a központja az iparkamara, az itt működő gyapjú-műhelyeknek köszönhetjük azt, hogy az erdélyi gyapjút, mely az európai finomabb posztó-iparnak egyik specialis nyersanyaga, a kivitelre alkalmassá dolgozzák föl.

S a birkagyapjú tekintetében a szükségletnek és forgalomnak ez az erős fejlettsége, azon a nagymennyiségű birkagyapjún alapul, melyet különös módon részben épen erdélyiek ugyan, de a szomszédos Románia területén termelnek s hozzája még ottani gyapjutermelektől is vásárolván be gyapjút, ide hozzánk Erdélybe beszállítanak.

Értjük a romániai határszéli hegyvidé-

keken tanyázó, hagyományos u. n. mokány-gazdaságokat, melyeket románjaink részint nyájikkal vándorolva, részint saját majorjaikban Romániában folytatnak.

A mi mokányaink eme részint termelő, részint üzérkedő vállalaiból és gazdálkodásából eredő birkagyapjú mennyiségét és annak behozatalát illeti: ennek kiszámítására három alapot vehetünk föl:

1.) A vámhivatalok följegyzéseit, melyeket a kir. pénzügyminiszterium 1872-től 1878 ig terjedő közleményeiből vesszük át. Ezek szerint átlagosan tessz a gyapjú-behozatal Romániából 26.988 mmázsát

E gyapjúhoz még hozzászámítunk 3000 „ olyan gyapjút, mint amennyivel tényleg több hozatik be, mint a fennebbi 26.988 mm., miután a mokányok rendszeren kisebb súlyban adják föl gyapjújukat a vámhivataloknak, ami különben ezekre nézve mindegy, mivel a gyapjura nem rovatik vám.

2.) Az a birka-gyapjú, melyet mokányaink, mint saját juhaik gyapját hoznak be Erdélybe, vagyis az u. n. legeltetési gyapjú (Pascuati-onawolle); e gyapjút a vámhivatalok, miként a belföldit, nem sorozzák a behozatal közé. E gyapjút mintegy 500 ezer legelőjuh és egyéves juh után, melyek Romániában nyíratnak, s átlag egyenkint 2 és fél kilogramm gyapjút szolgáltatnak, 12.500 métermázsára becsülik.

3.) Ugyancsak ilyes Romániában legelt juh bizonyosan behozatik megnyíratlanul s itt nyíratik meg mintegy 150.000 darab, miknek gyapja 4.500 mmázsa

Összesen tehát 46.988 mmázsa

E mennyiséget viszonyítva az egész Magyarországon termelt 300.000 s helyesebben mosatlan állapotban 1500.000 métermázsa tehető gyapjú-mennyiséghez, kitűnik, hogy a Romániából ekként importált fennebbi mennyiségű gyapjú annak csaknem 10

%-a; ellenben az összes erdélyi részek gyapjutermelesének épen felét teszi ki.

Ugyanis az 1870-kiné- és állatszámálási adatai szerint az erdélyi részekben volt összesen 1.800.000 juh; ez, egy darab után legfennebb 1 s fél kgrm gyapjút számítva, mintegy 2.700.000 métermázsa gyapjutermelesnek felel meg, a mennyiben eme 1870-ben összeszámlált 1.800.000 darab juhnak tetemes része csak báránnyal, nagy részben pedig csak báránybort szolgáltatnak s a gyapjutermelesnél nem nyomnak a latban semmit; másfelől erdélyrészi juhaik nem is oly gyapjasak, mint a Romániában legeltetett juh, mely nagyobb is, meg jobban is táplálható. Végül tekintetbe veendő az is, hogy az erdélyi juhok nem tartoznak azon finomabb gyapjút termelő juhokhoz, melyek a tulajdonképeni posztó- és gyapjuszövőshöz, továbbá kalapkészítéshez és gyapjufinomító gyárak számára szolgáltatják az anyagot.

Ezekből látható, hogy a Romániából való gyapjú-behozatal a mi erdélyrészi, aránylag oly jelentékeny gyapjúiparunkra nézve életfeltétel, mivel ez képezi annak az iparágunknak tulajdonképeni alapját.

E gyapjú-import az, mely nagy mérvben biztosítja, inkább mint bármely más iparágunknál az e részben szükséges előnyöket.

Ez előnyöket, valamint a kérdés más oldalait egy további cikkünkben fogjuk megvilágítani.

Fürdői levél.

A borszéki fürdőről.

Borszék, 1879. július 31.

Évtizedek óta nem volt oly látogatott a borszéki fürdő, mint az idén. A szó teljes értelmében minden szállás el van foglalva, elannyira, hogy még felgyűlő és üzleti házakban is lehet találni családokat és egyeseket. Az időjárás július közepe óta egész 30-ikáig jobbra kedvezőtlen volt, de azért hol a fedett kis sétányokon, hol a jól gondozott fűtőkon a társaság rendszeren összejelethet. Legbiztosabb találka a Kossuth-kút, hová egy reggel, mint a délutáni kura, ha csak a kellemetlen idő gátol nem szögöl, a vendégek legnagyobb része ki szokott sétálni. Legnagyobb contingensét a fürdő-vendégeknek aránylag Kolozsvár és Maros-Vásárhely városok szolgáltatták. Szász-Régen és Szamosújvárr szintén nagyban vannak képviselve. Gyergyó birtokosoz-

ca, tartása, mozdulatai, hangja, minden benne, alázat, s egyezésmint tisztelet-parancsoló. Egyetlen szó nélkül engedelmeskedtem.

Kabine-om ajtajánál két szerezsenő állt. Beléptem s két kísérteties alakkal találtam magam szembe, bőbonyálva „habarah“-ikba, valami fekete selyemből készült, zsákformába, melyben fejk, testök, kezeik minden eltűnt; két lyukon keresztül, szemek úgy csillogtak, mint a tűzes parázs. Néhány perc múlva én is a kísértetekhez hasonlóan léptem ki a szabadba, azon különbséggel, hogy az én „habarah“-m fehér volt s arcomat sűrű fehér csipke fátyol borította. Bell tiszta fekete volt.

Nevettem, a mint beburkolódtam redőzetembe, s komolyan kellett vigyáznom, hogy el ne essem, a hosszú, földet seprő ruhában.

Hastalan kerestem atyámat, a koran megtiltván minden török hitűnek, hogy nőt kísérjen bár hová, magamra maradtam szolgálóimmal. Egy gazdag pompájú csolnakban foglaltunk helyet, mely egészen sátor alá volt rajtva. Partot érve, kocsi várt reánk; beültam Bellel, a hátulsó ülésbe, szembe velünk kísértőim. Képzelted mennyire érdekelt mind ez újdonság! — A sajs-ok (futárok) egyenruháját nagyon kedvesnek láttam: arannyal hímezett piros mellény, könnyű szövésű bő lobogó ingujjakkal, mint valami szarvnyak. A feketebe öltözött férfiak a takarókba burkolt lovakra ültek, s kettő közülük a kocsi előtt lovagolt, kettő kétfelől az ajtóknál, melyeknek redőnyét, szolgáim gondosan leeresztették. A két utolsó végre, befeljezte a menetet: valóságos fadezet volt.

És ekkor kedvesem, nagyon különös jelenet adta elő magát.

Te tudod jól, ha nem tréfallkoztam-é akár hányszor hercegi címem felett. De a nagy késület, pompa, e női kísértet, az irányomban tanúsított tisztelet, annyira elhábortítottak, hogy

tálya rendszeren időközli vendége szokott lenni Borszéknek. Gyergyó-Szent-Miklós, Alfalu, Remete, különösen pedig a két tulajdonos köze: Ditró és Szárbegy mulatni szerető és üzérkedő népével hemzseg a fürdőn, de jó pénzért kész kényelmes szállást is feláldozni, csak hogy a saisonhoz kötött nyereségvágyának lehető kielégítést szerezhesen.

A fürdőbiztos Puskás Lajos szolgabíró, ki ügyes tapintattal vezeti a hivatali és hatásköréhez tartozó ügyeket s ha a birtokosság úgy kíváná felfogni a fürdő érdekét, mint a hogy azt a nagyközönség mérsékelt igénye méltán követelhetné; bizonyára egy a bel- mind a szomszéd külföldről, sokkal nagyobb lehetne a fürdővendégek száma s a fürdőbiztos sem volna kitéve anynyi kellemetlenségnek, mint a melyek ezen szűk szállás-világban magukat előadják.

Moldova és Románia aránylag kevés vendéget szolgáltatott, Jassy és Bukarest van ezen szomszéd tartományokból néhány családdal leginkább képviselve. A tölgyesi szoroson a közlekedés igen élénk Borszékkal, míg remélhetőleg az előpataki és tudnái fürdőkről is fog kapni Borszék augusztus elején egy néhány külföldi vendéget, míg a szt. Istvánnapi búcsu után a vendégek egyszerre kezdenek hazatakarodni.

Salomon János kolozsvári jó hírű népzene-kara mulattatja kitűnő játékaival a fürdő közönséget.

Az első jótékonycéldú táncestély, melynek létesítésében Szent-Irányi Kálmán, Maros-Tordavármegye közszerelet- és tiszteletben álló alispánja fáradozott legtöbbet, a helybeli iskola javára 109 frtot jövedelmezett, mely eredményről távirati úton is kívántam értesíteni a „Kelet” érdemes olvasóit. A térszene egyik nap a „Fő-kút”, másikon pedig a „Kossuth-kút”-hoz van berendezve, mely utóbbitól a fedett sétány alatt rendszeren táncmulatság is szokott régtől fogva, melynek létrehozásában leginkább néhány házas férfit láthattunk fáradozni. És az ifjúság? Kevés kivétellel visszavonul a női társas köröktől, mely körülmeny leginkább azon pretensióknak tudható be, melyek a luxussal karöltve szokták az egyszerű és jóízű mulatságokat kiszorítani a fürdői társasélet keretéből.

Az élet általában drágának mondható. A szállások árát is felcsigázták, míg a konyha-piacz a drágaság mellett sem nyújt kellő készletet. — Egy pár csibe 70—80 kr, tojást két krajczárjával sem igen kaphatni.

Kíváncs voltam, hogy Topliczánál megnyíljék a „Szász-patak”-án keresztül tervezett út, mely a borszéki fürdőnek előnyös lendületet adhatna.

csaknem elkomolyodva kísérőim tekintete alatt, sűrű fátylaman át megkülönböztetheték volna arcvonásaimat, úgy éreztem, mintha egyszerre megnőttem volna, s tekintélyesebb egyénné váltam volna.

(Folyt. köv.)

ELŐKÉPEK.

II.

A velencei szerezsen.

Giovanni Battista Givaldi Cintio-tól.

1504.

(Folytatás.)

A szerezsen kísértében volt egy zászló-artó, kinek alakja ép oly csinos volt, mint a mily páratlanul elvetemedett a lelke. A szerezsen igen kedvelte, mivel sejtelve sem volt gonoszágáról; mert a mily alávaló a zászló-tartó szíve volt, annyira elbirta gyalázatosságát, mely bensejében lakozott, nagy hangu, fenhéjazó szavai és szépsége mögé rejteti, hogy kívülől Achilleshez, vagy Hektorhoz hasonlított. Ez a semmire való szép és erkölcsös fiatlelőseggét is magával vitte volt Cyprusba, kit, mint olasz nőt, nagyon szeretett a szerezsen neje, magánál is tartva őt a nap legnagyobb részén át. Volt, továbbá, a szerezsen kísértében egy csapat-parancsnok, a kit a vezér szintén sokra tartott. Gyakran járt a szerezsen s házába többször ebédelt vele és nejevel, ki látva, hogy férje aonyira kedveli, szintén a leguagyobb jóakarattal jeleiben részesítette, a mit maga a szerezsen is épen így óhajtott. Ez istentelen zászló-tartó már, egészen megelégedve a hűségről neje s a barátságáról, hűségről és kötelességről a szerezsen iránt, szenvedélyesen beleszeretett Dis-

A fürdő vendégek száma megközelíti a hatszázat. A vendégek azonban folytonosan érkeznek. Közelebből többet.

Kerekes Sámuel.

BELFÖLD.

(Nemzeti színészeti.)

Marosvásárhely, 1879. aug. 5-én (Végre.)

Szombaton, augusztus 2-án. „A kapitány kisasszony” operett szufolt ház előtt, körül színe. Obertin (királyné) szépen énekel és ezáltal szépen és kellő élénkséggel játszott. Zombori Gizella (Fanchette) a czimszerepet, Dancz (Don Domingos) a rövidlátó főczeremoniás mestert, Mihalovits (Lambert) a kegyenc lovagot, Aranyosi József (De Januário) a braziliai milliomet, Benek (Mungo) a szerezsen rabszolgát jól személyesítették s az előadás sikerét előmozdították.

Vasárnap, augusztus 3-án. „A sárga csikó”, Csepregi és kedvelt népszínműve telt ház előtt került színe. Aranyosi Gyula (Csorba Márton) az ártatlanul 20 évi fogságot szenvedett csikóst nagyon szépen személyesítette s a fájdalmat, a mit egy atya érezhet, midőn fia szegényli, hogy nevét hordja, s e miatt jkikakadásban tör ki, oly megható szépen juttatta kifejezésre, hogy a közönséget nyílt jelenetben tapsviharra ragadta, különösen sikerült azon jelenet is, midőn fiát ártatlansága fölől meggyőzni igéri s az töle bocsánatot kér. E jelenet sikerében Mihalovicsnak is része van, kit először van alkalmunk játékaért (de csupán e jelenetben) megdicserni; úgy Birónának is, a ki a bűnösnek vált férjéről irtózik ugyan, mert fiának boldogságát kockáztatja, de a ki mégis csak ragaszkodik férjéhez és óva inti fiát, hogy en szitkozódjék azzal szemben, a ki neki végére is a tyja és mindene. Mihalovics a többi jelenetben, különösen midőn Zombory Gizella (Erzike) kedves és türelőpatant dalait a közönség kétszer háromszor megújította a régi hibájába vissza esett. — Kicsi volt neki a színpad, kézzel-lábbal dolgozott, duhajkodott s a kedvese iránti ragaszkodását oly buta szájatással és nyelv kieresztéssel fejezte ki, hogy borszasztó volt. Tothfalusi (Bikaj András) a társulat legjobb éneke, ma drámai szerepet adott, ének nélkül és pedig szép szíkkal: a routinirt színészt ismertük fel benne. Tóth János (pusztabíró), a társulat új tagja szépen játszott s habár énekhanga nem nagyon erős, színpán is énekelte. — Dancz (Botos Iczik) és ifjabb Szilágyi (Csárdás gazda) szépen játsztak. Jól játsztak ma Bánfalvi (Gázi) és Nagy Imre (Bagó) is; külső-

demonába s minden vágya és gondolata csak a körül forgott, hogyan élvezhetné bájját, habár nem volt meg a bátorsága, hogy földezza magát előtte, félén, hogy a szerezsen abban a nyomban megölne, mielőtt észrevenné a dolgot. Mindenképen azon igyekezett tehát, hogy, a mily titkon csak tudja, értesére adja a hölgynek szerelmét; ennek szíve azonban egyedül csak a szerezsen volt és sem nem tudott semmit a zászló-tartóról, sem másról valakiről s a zászló-tartó minden kísérlete, hogy magába szerettesse, eredmény nélkül maradt. Elhitette tehát magával, hogy ennek oka az, hogy Disdemona a csapat-parancsnokba szerelmes, eltökélte tehát magát, hogy ezt eltávolítsa köréből; de evel nem elégedett meg, hanem a hölgy iránti szerelmét a legkegyetlenebb gyűlöletre fordította s mindent elkövetett, hogy módját ejtse a csapat-parancsnok meggyilkolásának és annak, hogy, ha ő nem élvezheti a hölgyet, a szerezsen is megfoszssa tőle, hogy élvezhesse. E czélra, aztán, sok aljas és gáz tervet koholván, a végén arra határozta magát, hogy férje előtt házasság-töréssel vádolja s a csapat-parancsnokot jeldőli meg, mint házasság-törőt. Jól tudva, azonban, a szerezsen gyöngéd szerelmét Disdemona s barátságát a csapat-parancsnok iránt, látta tisztán, hogy lehetetlen lesz az egyiket, vagy a másikat elhítni vele, ha család cel által bántura nem vezet. Föltette, tehát, magában, hogy elvárja, míg az idő és alkalom utat nyit neki ez ily bűnös vállalkozásához.

Nem sok idő múltán a szerezsen letette állásáról a csapat-parancsnokot, mivel az őrhelyen kaidot rántott egy katonára s megsebesíté. Disdemona, kit ez nagyon bústott, gyakran megkísérté, ha férjét kibékíthetné a csapat-parancsnokkal. Ez idő tájt megemlít a szerezsen az áruló zászló-tartó előtt, hogy neje nem bagyja nyugodni a csapat-parancsnok miatt és, hogy föl, hogy a végén mégis csak vissza kell neki rangját adni

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Írta:

VINCENT JAKAB.

Első rész.

I.

(Folytatás.)

Fél óra telhetett el így. Félve és remegve, reád gondoltam. A hajó megállapodott s horgonyt vetettek.

A csolnakok s ladikok mint madár raj vetették körül a hajót; jelt adtak egymásnak a hajón levőkkel.

Nekem nem volt senkim, kit felismerjek, egyedül álltam! . . . E különös kinézésű hajósokat, hosszú kék felöltőkben, fejökön turbánnal, vagy a „takie”-val, s kik mély torok hangjaikkal valami sajátos tájnyelven értekeztek egymással, úgy tetszett nekem, hogy csak most látom először. Mint idegen léptem szülőföldemre. Azonban a nap fényes ragyogása mellett, e különös jellegek, e tarka öltözk, a színek e káprázatos vegyülete, e zaj, e mozgás . . . bevaljam-é? kíváncsiságomat felkelté, érdekelt, feleltem mindent, csak néztem, szemlélődtem.

. . . Egy a többinél sokkal nagyobb ladik,

nőse és előbbiak birtokával nagy hatalmat ölt és éreztet koldust igen híven személyesítette. A kis Kuthi Róza (Feri, legényke) ma is kedves jelensége volt.

Reményünk van Prielle Cornelia művésznő vendégzerepléséhez, kit Kuthi Béla táviratilag hívott meg, továbbá a Kolozsvárt oly népszerűségnek örvendő 50-ik eszredbeli katonazenekar is tegnap aug. 4-én városunkba megérkezvén, reményünk van, hogy az operett előadásokat ezután katona zene mellett élvezhetjük, míg eddig zongorakísérettel kellett hogy beérjünk.

Argus.

(A számvévi állás betöltése.)

Deés, 1879. aug. 5-én.

Eisenlohr Ulrich Deés városi volt számvévi, adófűgyelői helyetteség lett kinevezése folytán, alig távozott el körünkől új állomása helyére, már is nagy mozgalom indult illetékes körökben, az úrasszébe jött számvévi díszes állás mikénti betöltése iránt. Ez okból s e téren lesz a választó képviselő testületi tagokhoz néhány komoly szavunk. Mint tudjuk, a pályázat e hó 10-én lejárandó. Nem tudunk még határozottan, kik a pályázók, haitottunk neveket említeni, de mivel bizonyosok nem vagyunk a kompetensek iránt, hajlandók sem leszünk azok egyikét vagy másikat fölénybe helyezni, annál kevésbé nézetünket másokra erőszakolni. Nem kétségeskedünk az igen tisztelt választó képviselő testületi tagok törvényeserele felett, de miután lehetnek egyesek tájékozatlanok is, nem lesz felesleges a törvény ide vonatkozó cikkeire hivatkoznunk. Az 1871 évi 18 t. cz. 73. §. szerint előjáróvá, tehát városi tisztviselővé csak az választathatik, a ki nagykoru és ki községi választó. Azon pályázó tehát, a ki a Deés városi választók listájába (1871. évi XVIII. t. cz. 41 §.) felvéve nincsen, nem választó, tehát nem is választható, következésképpen a betöltendő számvévi állásra nem is candidálható.

És itt komolyan meg kell fontolni, nehogy egy ilyen egyénre essék a választás, mert az illető ki lenne téve annak, miszerint itteni megválasztatása folytán, esetleg más valahol viselt hivatali állásáról lemondana, egy bekövetkező felbontás folytán pedig a törvényhatósági közgyűlés a szabálytalan és törvénybe ütköző választást minden bizonylan megsemmisítvén, két szék között a pad alá heppenne. Ennek pedig elejét venni úgy lehet legbiztosabban, hogy ha incompetens, tehát oly egyének nem is candidálnak, a kik a választók listájába foglalva nincsenek. Igyekezni kell továbbá azon, hogy képes ember és lehetőleg oly egyén választassék meg, a ki helyét teljesen betöltse, s a rendszeresíteni szándékolt adóírtási állomás betöltését fölélegessé tegye, vagyis, hogy az adóügyeket egy maga úgy elvégze, miszerint adóírtást mellé adni ne kellessék, végül, hogy a közigazgatás más ágazataiban is járatos legyen, hogy ha egyik vagy másik városi tisztviselő szabadságon, vagy másként akadályozva van, ezen adóügyi tanácsost (számvévit) más szakmákban is cseleszerűen alkalmazni lehessen.

Vessünk egy pillantást a betöltendő állomással kapcsolatos teendőkre. A számvévi adóügyi előadónak szóról-szóra mindazok a teendők, melyek egy körjegyző, egy jól képzett körjegyző s még a mellett ha közigazgatásnál szolgált, vagy plane jelenleg alkalmazásban van, az adóügyi előadói állást azonnal és szakszerűleg betöltheti, s e mellett a városnak a közigazgatás más ágazataiban is jó szolgálatakat tehet, míg ellenben más ember csak tapogatóznék a kárára volna az

A gonosz lélek azonnal jelként tekintette ezt hatalmas terve kivételére s így szól: „Disdemónának, talán, meg van a maga oka, hogy ezt öhajta”.

„S minő oka?” kérdő a szerecsen.

„Nem szeretném a nőt és férjét megkülönböztetni, viszonzá a zászló-tartó; de csak ki kelene szemedet nyitnod, hogy magad is meglásd.”

A zászló-tartó ennél többet sehogys sem akart mondani, akár mennyire sürgette is a szerecsen, hogy jobban kimagyarázza magát. De szavai oly éles töviset hagytak a szerecsen kebelében, hogy egészen komorrá lön, s nem is gondolt egyébre, mint, hogy vajon mit is tehettek a zászló-tartó szavai? Mikor tehát neje, pár nap múlva, ismét megkísérté, hogy a csapat-parancsnok iránti haragját megengesztelje, kérvé, hogy még se feledje annyi év hívszolgálatát s a barátságot ezért a csekély hibáért, annyival inkább, mert hiszen a csapat-parancsnok ismét kibékült a megsebzett katonával: heves haragra gyúlt a szerecsen s így szól: „Mégis csak különös, Disdemona, hogy oly nagy részvételt vagy e férfiról iránt. Hiszen, sem nem testvéréd, sem nem rokonod, hogy sorsa annyira a sziveden fektődjék.”

A hölgy egész alázattal s kériel szeretettel felelt: „Talán csak nem haragszol ezért rám. Semmi egyéb nem indít erre, mint, hogy fáj nekem látnom egy ily drága barátotól való megfosztást, a minő saját állításod szerint is a csapat-parancsnok nekem vala. Hiszen, csak nem követelt olyan szörnyű vétkeket el, hogy oly nagyon kelljen rá bosszankodnod. De, ti szerecsenek, oly heves természetűek vagytok, hogy minden csekélység mindjárt haragra és bosszura lobbant.”

E szavakra még jobban fölháborodva a szerecsen, így válaszolt: „Azt még más is meglát-

adózó nagy közönségnek, az árváknak és magának a városnak.

Több választó.

— A cseh kiegyezés még most is csak a hírlapok hasábjain belül létezik. Annyi haladást azonban mégis följegyezhetünk, hogy mind a két fél szenvedélyessége szűnő félben van. A németek rettegése ugyszólv egészen megszűnt, a csehek pedig halkabb hangon adják elő követeléseiket. A „Politik” (6 cseh) a többi közt azt jelenti, hogy több csehországi és morvaországi pártvezér időzik most Bécsben a véget, hogy értekezzenek Taaffe miniszterrel a „garantiák” fölött. Az ő-csehek közege megjegyzi ezután, „hogy mostanra Taaffe gróftól sem követelnek már többet, mint a mennyit a jelen körülmények közt adhat, a nélkül, hogy kompromittálja állását, a mi érzékeny csapás lenne a csehek ügyére.”

Jelentik továbbá, hogy az előkelő lengyel képviselők vonakodnak tárgyalásba bocsátkozni a csehekkel a reichsrath összehlése előtt. Az egyezkedés czéljából össze akarták hívni az újonnan választott képviselőket, de ennek a tervnek sikerülését sem remélik.

— A novibazári szandásák megszálását illetőleg azt jelenti a „Deutsche Zeitung”, hogy a főpontokban egyetértés jött létre Husznipasa és az osztrák-magyar meghatalmazottak közt. A csapatok elszállásolása képezi a legnagyobb nehézséget. Minthogy a Korán nem engedi meg, hogy a muzulmán asszonyok keresztényekkel egy fedél alatt lakjanak, abban állapotok meg, hogy az osztrák-magyar csapatok részére külön házakat fognak bérelni, esetleg barakokat építeni. Azt hiszik, hogy augusztus közepéig befejezi munkálatait a vegyes bizottság, úgy hogy e hó második felében megtörténhetik a bevonulás.

KÜLFÖLD.

A porta az új egyiptomi alkirály részére kiállított fermán szövegét egyetértésben szerkesztette a francia és angol hatalmak képviselőivel.

Mindannak dacára kikötötték a képviselők, hogy a szöveg, mielőtt érvényre emelkednék, közöltesse az illető hatalmakkal.

Mint a „Hon” bécsi levelezője értesül, a fermán már el is jutott az illetékes európai hatalmakhoz és főbb pontjai a következők:

Az örökösödési rendszer fontartatik. A khedive a porta beleegyezése nélkül nem csinálhat új adósságot. A hadsereg létszámának vissza kell vezetett az 1841. alapra, a mi különös kedvezmény az egyiptomi állam hitelezőinek, mert a hadseregnek tetemes leszállítását involválja. A fermán azon kívül egy záradékot van ellátva, mely szerint az alkirályokra nézve mindazon előbbi jogok, melyek ezen fermán által el nem töröltetnek, érvényben maradnak.

Németországban a köznép előtt Bismarck abszolút uralmi hajlamai napról-napra győletemesebb szinben tűnnek fel. Délnémetországon egy nagy párt van, mely a „nagy kan-ezellárt” kis embernek tartja már arra nézve, hogy az egyékes nagy német nemzetnek az ő akaratja szabjon törvényt. E párt a közlegválasztásnál jelszó gyanánt: a „Bismarck ellen” programot vette fel.

hatná, a ki nem is képzeli. A sértést, melylyel illetnek, megboszulom, míg eleget magamnak nem vevék.”

A hölgy nagyon megrettent a szavakra s miután látta, hogy férje, szokása ellenére, boszusz, nagy alázattal mondta: „Csak a legjobb szándék indított rá, hogy szóljak neked, erről, de, ne-hogy még továbbra is magam ellen ingereljelek, soha egy szót sem fogok többet erről ejteni.”

A szerecsen látván, hogy neje miként szólott ismét a csapat-parancsnok érdekében, szentül hitte, hogy a zászló-tartó szavai semmi egyebet nem tehettek, mint hogy Disdemona a csapat-parancsnokot szereti. Egészen elszomorodva, tehát, iemát ahoz a gazemberhez ment s mindenképpen erőszakolá, hogy magyarázza ki magát tisztában. A zászló-tartó elején tette magát, mintba semmit sem akarna a szerecsenről asszony ellen mondan, a kinek pedig vesztéle tört, de a végén mégis, mintha kérésének már ellent nem állhatna, így szól a szerecsenhez: „Nem tagadhatom, hogy bármennyire nehezemre essék is, van valami mondanivalóm, a mi föltétlenül kellemtelenül kell, hogy téged érintsen; de miután már épen kívánod, hogy szóljak s miután parancsnokként becsülete iránti gondom is erre késztet, im hát eleget teszek követelésednek és kötelességemnek. Tudnod kell, tehát, hogy nőd semmi egyébért nem vette annyira szívőre a csapat-parancsnok kegy-vesztését, mint azért, hogy valahányszor ez lakodba megy, vele élve, miután a te fokozatossággal már jól lakott.”

(Folyt. köv.)

Nihilista dolgok. Mult hó 27-dikén, mint Taganrogból jelentik, ott egy barátirubába öltözött angolt fogtak el, ki egy Athos-hegységi szerzetes nevűre szóló utlevéllel volt ellátva és számos nihilista iratot és a forradalmi bizottságtól nagyon kompromittáló okmányokat hordozott magával. — A nemrég a Nikolajev-uton elfogott fiatal ember, ki ott nagyszámu közönség előtt kiabálta: „Le a zsarnokokkal! Éljen a szabadság!” sat., mult hó 24-én a bírton czellájában a következő nevezetes módon ölte meg magát: Levette a falról az égő petroleum-lámpát, kiöntötte tartalmát s az ekkép rögtönzött „máglyára” leült. Ennek következtében oly nagy égési sebeket kapott, hogy már másnap reggel meghalt. — Somownak hitták és egy igen gazdag kereskedő fia volt.

A tudomány ünnepe.

(Brassai-jubileum.)

(Vége.)

(S. A.) Dr. Kánitznak tegnapi lapunkban közölt szavaira az ünnepi tudós hasonlókép latinnyelvén, ilyen formán válaszolt:

Nagyon szeretett collegák s barátim!

Nincs mit titkolnom, hogy midőn elért 40 évvel amaz új, kiváló fanem elnevezésével összekötött dedikációval nem érdememért, hanem tudomány szeretetéből ama kitűnő, csaknem a botanikusok fejedelmének nevezhető férfir részéről megtiszteltetem, ez a legnagyobb örömmel töltött el.

S ma, midőn eme feledhetetlen emlékü férfir eme tettét a világ minden részéből a fűrészi tudomány mivelő anyi kitűnő tudós serege megerősíti s elismerésével kíséri, miként fejazzem ki én méltán e fölötti örömet? Azért tehát legyen elég, a szívem legmélyéből fakadó kevése, de őszinte szavakkal köszönetemnek kifejezést adnom.

Újra föléledt örömet, melyet csak az oly hirtelen és váratlanul elhunyt egykori barátomra való visszaemlékezés homályosít el, más részről is növeli a mult idő emléke; mert e napokban, — nem erről a reám nézt annyira kedves és emlékeztető napról szólok, — a természetstudomány, mintegy megfelelően eredetileg isteni és békés hivatásáról, az egyenletlenség és viszálkodás tisztét veszi át, a Hesperidák kertjéből, az emberi műveltség dicső Herculesi által összegyűjtött arany almákat, habár bizonyára nem e czélra vannak azok száma, Eris kezére bízván.

Ámde mennyivel dicsőrebb dolgot mivel ugyanez a tudomány, midőn másfél Tinek, szeretett Collegák, a közvetítésekkel anyi kitűnő férfi üdvözlését hozza meg igénytelen személyem számára, ki velők csak a természetstudományok szeretele tekintetében állhatok egy sorba, s mig ezáltal örök hála kötelez le, addig azt a néhány napot, mely még számomra hátra van, miként a lenyugvó nap a tájakokat, melyeknek Isten hozzád-ot mond, fényével bevilágítja.

Fogadjátok köszönetemet a távollevők nevében is, kik rólam való megemlékezésükkel örök hála köteleztek le. Végül pedig nektek, melyen szeretett collegák és mindnyájatoknak, kik e ki-tüntetésben részesek, minden jót és boldogságot kívánva, kérélek: tartatok meg továbbra is szives barátságokban, melynek a mai napon oly kiváló nyilatkozását köszönhetem.

Az albumot átadó küldötségek után a derék veterán 1839. évi tanítványai — többen a távol vidékekről bójóve tisztelkedtek Kovácsi Antal tanár vezetés alatt. Beszéde így hangzott:

„Negyven esztendővel ezelőtt fűzte a tudomány egyik avatottja a tisztelt tanár ur kedves nevét egy növényhez, s ez által megörökítette a tudomány azon ágában.

Mi, a tisztelt tanár urnak a korbeli tanítványai, kik negyven évet meghaladó tanári munkásságának áldásait legelsőbb élveztük, lelki gyönyörűséggel siotunk kifejezni a feletti örömlünket, hogy a tisztelt tanár urat a mai napon, negyven munkás év után, mint a tudományak, jelesen pedig a magyar nemzeti tudományak, a mivelődésnek, mindenek felett pedig a magyar tanügynek irodalomban és gyakorlatban ez ideig páratlan bajnokát és vezérét tisztelhetjük.

A tisztelt tanár ur múltjának emléke, jelenének bámulata sziveinkben is nevéhez fűződött növényeket ápolnak; a hálának s tiszteletnek és szeretetnek virágait.

Tartás meg az ur Isten a tisztelt tanár ur becses életét öhajtott jó egészséggel, hogy sok-szor fogadhassa mi tőlünk a hálának, tiszteletnek és szeretetnek a tisztelt tanár urat méltán megillető, mindnyájunkat megtisztelő adóját.

Kolozsvárt, aug. 5-én 1879.

A Kovácsi tanár által élő szóval tolmácsolott ezen nyilatkozatot aláírásaikkal is ellátva, a megtiszteltnek különösen átadták. Aláírók: Dr. Berde Áron, Kovács László, Kovács Antal, Bágyi Endre, Szigethi Csehi Sándor, Albert János, Gyórfi József, Jánosi Gerő stb.

Az ünnepelt meleg köszönettel viszonzotta negyven év előtti tanítványai szép üdvözlését. Ezután Findy Henrik az erd. muzeum-egyetel nevében, együttes szolgálataik emlékeit idézve fel, köszöntötte. S azon kívánságára, hogy az ég Brassait sokáig éltesse, az ünnepelt egy talpraesett szép hasonlatban válaszolt. „A „sokáig”-ra nézve — ugymond — én is úgy vagyok, mint a fős-

vóny, ki fillért és száz forintost egyaránt meg-sugorlat. Ha a gondviselés nekem még éveket enged élnem, ép úgy, mint ha csak napokkal áld meg, megbecsülöm mindeniket, s igyekezem te-betségeimhez képest úgy használni fel, hogy azok az évek, napok vagy pillanatok, mint az én „sokáig” mértékem, sem ráam, sem a rám bízott ügyekre nézve tulságos rövidnek ne legyenek.” A nagyszabeni természettudományi társulat Bilz E. A. elnök és Schusztér Márk. titkár által aláírt, s Brassait, mint az egyet (1849. május hóban történt) alapításától fogva való tagját üdvözlő iratot dr. Entz Géza megbízott adta elő. Szintén talpraesett ügyes választ adott, erre köszönetét fejezve ki az egyletnek és megbízott képviselőjének.

Ferencz József unitarius püspök és kir. tanácsos a kolozsvári unitarius főtanoda tanári kara élén szintén tisztelkedett. „A hol az érdemnek a tisztelet koszorút fon, a hol a tudomány ünnepe ünnepe — mondá — az unitarius egyház sem szokott hátra maradni a maga tiszteletadóival.” Az unitarius egyháznak, a Brassai érdemeinek Európa szerte és itt a hazában olymeglepő egyetértéssel szentelt mai ünnepségekből részvenni, törléneti joga van, mert hiszen 40 év előtt, midőn őt a hazai tudományosság és irodalom felkentjeként azzal tisztelte meg kora legnagyobb hazai botanica, hogy egy növény nemet nevével nevezett el, s ebben is nevéét halhatatlanította: akkor az ünnepelt a kolozsvári unitarius tanári karnak volt kimagasló díszes szellemi főnökszlopa, melynek fényében ma is dicsőségét találja a szegény, s büszkeségének vallja, hogy mint a főtanoda felügyelő gondnoka, és nevelésügyi bizottsági elnöke ma is az egyház tanügye élén áll s annak irányt ad. S hálás emlékezzéssel ismeri el, hogy neve az unitarius egyház közéletében nemcsak egy pláta, hanem számtalan tettei, művei, alkotásai s jótékony alapítványai a végtelen idők során át örökre halhatatlanulva van. Kéri istent, hogy Brassai közhasznú életét továbbra is tartsa meg.

Dr. Brassai felelve megjegyzi, hogy úgy érzi magát, mint az az asszony, ki sok drága követ kapott, s minden gondolatát a foglalja el, hogyan és miként foglaltassa be. És ép úgy érzi magát, mint a boldogult br. Huszár Károly — midőn egykor az ország sulyos viszonyai között — kénytelen volt így kiáltani fel: „Istenem, mi-ért nem vagyok én szónok!” Érti, hogy méltán felelni nem tud, a megilletődés elfogultta teszi, csak egy szót bir mondani, de kéri, vegye ezt a tanárikar úgy, a mint ő azt teljesen átérzi; ez egy szó: „köszönmű!”

Ezután dr. Entz Géza, a kolozsvári egyetem math. term. tud. kari collegák nevében, Simon Elek kir. tanácsos és polgármester a város nevében üdvözlöttek még az ünnepeltet, az üdvözlőt szintén a legáltalóbb a ugyszólv játszi könnyűséggel, hol szójátékkal, hol egy-egy mintaszerű hasonlattal válaszolt, de a melyeket lapunk szűk tere mind reprodukálni nem enged. Csak aztem-jitük fel még, hogy az ünnepély folytatban több sürgöny érkezett; köztük Majnai Frankfurttól, a Góthe-cultus tarjesztésére alakult Freies Deutsches Hochstift mint mesterét, Tordáról pedig Wolff és fia a kitűnő botaniciust üdvözlök.

A sok üdvözlét között, melyek után dr. Brassai végten sok éljenzést kapott, fel kell említenünk, hogy legifjabb egyetemi tanár és az összehasonlító nyelv. lapokra nézve szerkesztő-társ a távollevő dr. Meltz (ez ünnepély értelmi szerzője) sem feledkezett meg veterán collegájáról, egy szép babérokoszorúval tisztelvén meg őt jubileuma alkalmából.

Délután az ünnepelt tudós pompás ebédet adott, melyre kártársai körül a jubileum fáradhatatlan rendezője dr. Kanitz Ágost, továbbá dr. Martin, dr. Entz, dr. Koch, dr. Réthy, dr. Fabiny, dr. Schmidt Ágost egyetemi tanárok, 1839-beli tanítványai közül pedig Kovácsi Antal, Albert János, Gyórfi József, továbbá Májai István, Derszi Károly tordai tanárok, Mika Károly, egyetemi növénytaní tanársegéd stb. és dr. Nagy János egyetemi tanácsjegyző voltak hivatalosak, s melyen szellemes toasztok s a Sámý László püszéjének híres borai fűszereztek a szép ünnepély befejezését képező családias lakomát.

Tanügy.

A tanodák állása az 1878—79. tanévben.

1.) A szamosújvári cath. al-gymnasium.

E tanintézetet Szamosújvár városa tartja fenn, összes költségeit saját pénztárból fedevezte. A tanár választási jog, a városi közönségét illeti. Az iskola igazgatója az ottani örmény szertartású plébános.

A tannyelv magyar, s az örmény ifjakra nézve az örménynyelv és irodalom kötelező tan-tárgy.

A tanári testület az 1878—79. tanévben, a következőkből állott: Igazgató: Kopár Simon. Tanárok: Bárány Lukács, Csákány Adeodát, Novák Gergely, Czecz Gergely s Szongot Kristóf.

A most lefolyt tanévben a tanulók összes száma az év végén 113 volt, 11-el több mint a megelőző évben.

Vallásra nézve: rom. kath. 42; gör. kath.

57; gör. keleti 2; helvét hitvallású 12; másos vallású 1.

Nemzetiségre nézve: 55 magyar, 59 román.

Számazásra nézve 49 szamosújvári, 60 szolnok-dobokamegyei, a többi más megyékből való.

A tan- és mivelődési eszközök állása a következő:

Tanári könyvtár 1267 kötet, 213 fűzet; ifjúsági könyvtár 299 kötet, 39 fűzet. Természettani szertár 142 eszköz. Állatgyűjtemény 1041. növénygyűjtemény 1588, ásvány-gyűjtemény 663 példány. Mértani eszköz 84 db. Métermérték 56 db. — Földrajzi eszköz 68 db. Rajz, 7 gyűjtemény s 866 minta. — Testgyakorlat tanításához 97 eszköz. Érem és pénzgyűjtemény 753 db.

2.) A m.-vásárhelyi rom. cath. nagy-gymnasium.

Ez iskola a r. c. plébánia s az erdélyi r. c. tanulmányi alap közös tulajdonát képező más második emeletét használja iskola helyiségül.

A tanári testület az 1878—79. tanévben a következőkből állott: Igazgató: Keserü József világi. Tanárok: Bíró Ferencz, Csizsár Péter, Farkas Károly, Paál Gyula, Száva Farkas, Kárcson Márton, Kovács Lajos s Oláh Antal. Az első 5 világi, a 3 utolsó egyházi férfir.

A tanulók összes száma 100 volt, tehát 15-el kevesebb mint tavaly.

Vallásra nézve: 66 rom. cath, 24 g. cath, 6 g. keleti, 2 helvét hitv., 1 unitarius, 1 másos vallású.

Nemzetiségre nézve: 69 magyar, 20 román, 1 cseh.

Az egészségügy nem volt kedvező, mivel 35 tanuló szembetegségben szenvedett. A Szt. István című főnöveldeben ez évben, teljes állásban részesült 22 alapítványos tanuló. Egy-egy tanulóknak évi ellátása 105 frtba, s így összesen 2310 frtba került.

Kézi ösztöndíjt 4 tanuló élvezett, összesen 220 frtban.

A tanszerek állása következő:

A gymnasiumi könyvtár 1544, az ifjúsági könyvtár 852 művet számál. A természettanai gyűjtemény 1608, a természettani szertár 90, az éremgyűjtemény 137 drból áll.

Lapszemle.

A „Pesti Napló” vétele az illem ellen s az események természetes rendjének praesjudikálna, ha Mailáth Györgyöt a conservatív párt vezérének keresztelné, mint teszi az Egyetértés, vagy őt akár Tisza szövetségeseinek, akár utódának tekintené. Vétele az igazság ellen, ha Mailáth Györgynek reactionárius tervekét imputálna, avagy kormányprogramját leleplezné, melyről alighanem maga sem tud annyit, mint az Egyetértés. Föltéve, hogy ő Felsége a király, halálva a jelen kormányrendszer romlását és tarthatatlanságát, az országra és a nemzetre káros voltát, a szabadelvű pártnak mulandóságát, Mailáth György országbirot hívtá fel, hogy az ország kormányát átvegye; és föltéve, hogy a nemzet közbizodalma tőle remélne a munkát, melyet másra bízni oly nehéz: Mailáth György, hajlott kora és gyöngéledő egészsége dacára általvaló és hazaifas kötelességével bizonyára össze nem egyeztethező viszábasítani a nehéz feladatot s meghozná az országnak az áldozatot, hogy mostani fényes és nyugodalmas állását a politikai küzdterrel feleselje. De bár így ismeri őt s képesnek és hivatottnak tartja a szerepre, melyre első az Egyetértés candidálja, azt hiszi, erről most még szó sem lehet. Mindenekelőtt azt ér, nem, mert Tisza Kálmán még ott áll a nyeregben és fogja a nyereg-kápt. De azért sem, mert Mailáth alkotmányos gróflete megkívánja, hogy ne csak felülről kineveztesse miniszterelnöknek, hanem ha parlamentáris miniszter legyen, parlamenti többség emelje őt a miniszterelnöki karszékre. Mindenek előtt tehát a pártviszonyokat kell tisztázni, meg kell buktatni Tiszát, fel kell bontani az elvi alap nélküli tengődő szabadelvű pártot és az egység nélküli ellenzék-ket s új pártalakulást kell létesíteni homogen elemekből új programmal. Az alkotmányos rendszernek sajátsága, hogy maga szűli meg a változásokat. A magyar alkotmányos viszonyok gyógyításra szükséges az új pártalakítás s a kísérletek, melyek ez irányban tétetnek, nem hiába- valók.

Az „Ellenőr” kinyilatkoztatja, hogy nem ajánlja a sajtószabadság korlátozását, és nem ajánlja ma sem. A szomorú visszaélések, melyek az ellenzéki sajtót a legújabb időben terhelik, nem változtatták meg ebbeli nézetét. A kik ma legnagyobb lármát ütnek abból, a minem igaz, hogy t. i. a szabadelvű párt a sajtószabadság megszorítását tőri a fejét; a kik ma kigyót-békat kiáltanak ezért a koholt szándékért az országos többségre: azok egy része egyenesen sürgette a sajtószabadság megszüntetését, midőn az akkori ellenlélek Lönyait megtámadta.

A „Közvélemény” szerint a megszálás e hó folytán meg fog történni, nem ugyan talán épen aug. 18-án, ő felsége születésnapján, de a hó vége előtt mindenesetre; a meanyben t. i. a visszaérkező bizottság véleménye a helyzetet valamely különösen sötét szinben nem festené. Ezt

azonban feltűnni alig lehet. Meg kell tehát barátokunk elvégre azon gondolattal, hogy katonáink Novi-Bazár sziklás ormaira feltűztek a sárgafekete zászlót s a híres Rigómező közeléig nyomuljanak elő. Midőn újra és újra visszautasítja a megzártság eszméjét, megengedi magának azon csekélyke figyelemzetést is, hogy a novibazári foglaltatás új és jelentékeny deficitet fog iktatni 1879. évi költségünkbe.

A „Független Hírlap“ úgy találja, hogy Taaffe és a csehek között a kiegyezés létesül, az esetre a gróf e sebezhető oldalról nem nyugtalanítva kezdheti kifejtetni politikája tulajdonképeni actióját és célját: a dícső centralisatiót! Már pedig a hír, már hozza a szellő s rezeg tőle a levél: hogy az Andrásy-Taaffe-Tisza egyetemes szentháromság megállapodott a követendő külföldi és belpolitikai új irányra nézve: — mi is lehetne más az az „új“ irány, mint újabb reactio, újabb szláv áramlat és újabb haj, merénylet. Kár, hogy a lajhántalt politikai és pártviszonyok e percig még annyira össze vannak kuszálva, hogy ezt ma még csak gyanítani és következtetni is lehet!

Vitális tábornok napi parancsa.

A keleti-ruméliai milícia főparancsnoka szemlét tartott júl. 27-én a filippopoli helyőrség fölött, és ez alkalomból a következő napiparancsot bocsátotta ki:

„A filippopoli helyőrség tisztjei, altisztségei és katonái! Midőn tegnap szemlét tartottam fölöttetek, élénk meglepéssel tapasztaltam jó magatartásokat és a fegyverben való foglalkozásokat, szerencsét kívánok nektek hozzá. Magatartástok meggyőződés arról, hogy a factiosus sajtónak nem sikerült szétválasztani bennünket. Joggal gondoltátok, hogy az a tábornok, a ki életre állította, nem fogja azzal befejezni a végtelenség és becsület pályáját, hogy elárulja azokat, a kik biztak benne.

Katonák, ne hallgassatok a zavarokat esinduló politikuskokra, a kik játszanak akarnak hazátok jövőjével; a kik nyomorult és személyes nagy-ravagyság által vezettelve nem rettennek vissza sem a hazugságtól, sem a rágalmazástól, és kalandokba akarják rántani ezt a szép Ruméliát, a melyért ti véretekot ontottátok. Ez emberek hátát mögött nem áll más a forradalmi bizottságokon kívül, köztem és ő között van Európa, a mely megalkotta hazátokat, a mely azt akarja, hogy virágozzék az és magának éljen — és ti nem ingadoztok; a tegnapi szemle is bizonyítja az. Ti belátjátok, hogy én senkit nem fogok elárulni, épen oly kevéssé a szultánt, a ki engem azon kitűnő férfiak javaslata következtében ki-nevezett, a kik kidolgozták Rumélia részreastatutumot, azon statutumot, a melynek mindenkor hiva leszek — mint a ruméliai népet, a melynek én egész tehetségemet, erőmet és erélyemet szentelem. Emlékezzetek meg, hogy ámbár olykor a jelennel játszanak is a factiosusok, de a jövő mindenkori a bőségeké.“

Bizony csodálatos napiparancs ez, vagy talán Keleti-Rumélia olyan csodálatos ország, hogy ott még a tábornoknak is politizálni kell.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. aug. 6.

— **A Maros-Újvárra** tervezett kéjvornatnak, melyről tegnapelőtt szólottunk már, im ez a részletes programja: A II. és III. osztályú kocsiokból álló külön vonat indul Kolozsvárról vasárnap (aug. 10-én) reggel 6 órakor s Kocsárdra érkezik 8 óra 40 perccel; itt eszellese reggelizés végett a vonat 15 perccig megáll. Pontban 9 órakor érkezik a vonat Maros-Újvárra, hol közvetlenül a sóbánya tárkára előtt áll meg; a kirándulók itt kiszállván, azonnali a fényszen kivilágítandó aknáknak megtekintésére mennek; az aknáknak a vendégeket a bányászok és bányászok fogják kálauzolni. A bánya belsejébe teendő látogatásra ajánlatik egyszerű háziöltönyt és jó bőrlábbelit húzni föl. A bánya megtekintése 9 órától 11 és fél óráig fog tartani. 11 és fél órától délután 2 óráig tetszés szerint fürdés a jól berendezett fürdőkben (sós-, zuhany- és gőzfürdő), vagy séta, vagy a külső bánya-munkálatok és kezelés megtekintése. Pontban 2 órakor összejűlekezés a közös ebédre a Liget pavillonában. (Az ebéd után Mátyás kocsárdi állomás vendéglős fogja szolgáltatni.) Délután 5 órától 7-ig társas kirándulás csolnakokon az Ó-Maros-on át gr. Teleki Károly (gr. Mikó Imre-féle) ismeretes, szép kilátást nyújtó parkjába. Innen visszatérve este 7 órától 11 óráig táncszalagom a Liget földszintén és kivilágított tágas táncszalagom a bányász-zenekar zenéje mellett; a nem-tánczoló számára pedig a földönti tekepálya, a játékszoba, Barber-féle kütűnő sör s a jéggel ellátott crepeux és étterem a szórakozás egész sorát fogják nyújtani. Ezután pontban éjjeli 11 órakor hazaindulás a különvonaton Kolozsvárra, a hóvá az éjféltőlani 1 óra 40 perccel fog beérkezni. E kéjvornattal való kirándulás díja M. Újvárra és vissza egy személyre: a II. osztályban 5 frt 50 kr., a III. osztályban 4 frt 65 kr.; tíz éven alóli két gyermekért ugyan-

annyi díj fizetendő, mint egy felnőtt személyért. Tekintettel arra, hogy a kirándulást rendezőnek és a vendéglősnek tájékoztás és előkészület miatt előre kell tudniok a résztvevők számát: jegyeket csak pénteken, augusztus 8-án este 9 óráig lehet váltani, még pedig Bokros Ádám vállalkozásában (Kolozsvár, főter). — **A kirándulók** kértnek jegyeiket gondosan megőrizni s mind az elindulásnál, mind a hazaindulásnál bemutatni. — Megjegyzetük, hogy a fennebbi díjakban benne van a M. Újvárra és visszaszállításnak, valamint a délutáni két órákor elkötendő társas ebédnek az ára, nemkülönben a díjakkal fűződőnek a bánya kivilágításának és a zenekarnak költségei. Ime az a vasárnap kéjvorn részletes programja; valóban élvezetesnek ígérkezik s hisszük, hogy a kolozsvári közönség sietni fog tömeges részvételével lehetővé tenni a szép kirándulás megtartását. Tekintettel ugyanis a felére leszállított vasuti menetdíjakra s arra, hogy egészen külön vonatot rendeztünk: a kirándulás csak úgy lesz biztosítva, ha legalább 80 résztvevő jelentkezik pénteken estig. Ajánljuk tehát ismételtelen mindenki figyelmébe ez élvezetes kirándulást.

— **„Erdélyi Figyelő“** ezímen M.-Vásárhelytől szeptember első vasárnapjától kezdve dr. Tolnay Lajos szerkesztése alatt egy aesthetical, kritikai szépirodalmi heti közlöny indul meg.

— **Finály Henrik** egyetemi tanár ur, mint minden évben, ezúttal is szíves volt egyetemi körünkről megemlékezni, s a könyvtár gyarapítására 10 drb. könyvet ajándékozni. Fogadja nagyrabecsült pártolásáért egyetünk köszönetét. Kolozsvárt 1879 Augusztus 6-án, Olasz Gyula előnk. Sárközi István titkár.

— **Új postahivatal.** Maros-tordamegyei Deményháza községben folyó évi augusztus 11-én új postahivatal állították fel, mely levél és kocsi-postai szolgálattal, valamint 200 frtjg terjedő utalványok és utánvételek közvetítésével foglalkozand. — Összekötését a nyárad-szeredapostahivattal hetenkint négyszer közlekedő postai járat által nyeredi. — Ezen postahivatal kezbeviteli területét Alsó-Kőhöz, Buzaháza, Deményháza, Ehed, Felső-Kőhöz, Hodos, Izlók, Jobbágytelke, Kendő, Kőszvényes-Remet, Markod, Mikháza, Nagyszederjes, Selve és Vadad községek képezik. Nagy-Szeben, 1879. augusztus. 1-én. A m. kir. postaigazgató helyett Kerk.

— **A gőrgény-sóaknál** sósfürdő fürdési díjazásbálya a lapok hasábjain lett felszólások, valamint többeknek a járási szolgabírósnál emelt panaszok következtében a szolgabírósnál által megállapítottak. Minnek következtében határozottat, hogy a hatóság bizonyítványt nyújtott vagyonlaton egyének fürdése díjmentes.

— **Tóth Károly** szent-Ferenczrendi áldozár f. hó 3-án Gyulafehérvárt 65 éves korában meghalt. Ő volt az utolsó azok közül, kik a budapesti sz.-Ferenczrendi záróban a szabadságharc alatt gr. Bathányi miniszterelnök tetemét a templomban örök nyugalomra helyezték. Az ősz férfiú ép elutazandó volt 4-én; harmadikán este azt mondá: „El kell utaznom, pedig inkább szeretnék ágyba fekünni.“ Ezt mondván ledőlt és meghalt. Nyugodjék békében!

— **Ki volt az a gonosz Pista.** Kolozsvárt nem rég Szmracsányi Mihály putnoki ügyvédől „Beletört a bicskaja“ című népszínművet adtak elő, s akkor hallomás után mi is azt állítottuk volt, hogy Tóth Ede a „Falu rossza“ belüli Gonosz Pistát és darabnak egyik Gubó nevű alakja után alkotta meg. Szmracsányi, a ki Tóth Edenek jó barátja volt, e tárgyban most a következőket írja: Tóth Ede az 1872—3-iki telet Putnokon töltötte, alig múlt el nap, hogy együtt nem lettünk volna, s beszélgetéseink, vitakozásaink többnyire a színi irodalom körül forogtak; a meny nyíben neki is, nekem is ez kedvencz tanulmányom volt. Egy késő őszi délután, Tóth Ede sógora Fejes László meghívott minket egy pinzei sóirába, miután pedig itt csak kevesen voltunk, Tóth Edevel itt is csak a régi tárgyat, a színi irodalmat nyagattunk. Tóth Ede ez időtűt „Zrinyi és Frangepán“ című tragoédiát tervezgetett, s annak egyes jeleneteit beszélgette nekem: én ki azelőtt is olvastam már néhány színművét, hát rögtön kárhoztattam ez irányu haladását, s ajánlottam neki inkább a népszínműírást. — Midőn e felett vitakoztunk, neki egy eszméje támadt s azt mondja nekem: „Írjunk együtt egy népszínművet,“ mire én azt válaszoltam neki: „Ne együtt, hanem írjunk kiki egy önálló népszínművet, használjuk fel az alakokat az életből, így a mint köztűnű élnek.“ — s miután a pinzebe való kimenetelünk előtt az ő szomszédja Gubó Ferencz gyönyörű ritmusok között épen a feleséget verte, a min mink nagyon neveltünk, eszembe jutott az eredeti alak, proponáltam tehát Tóth Edeknak: hogy használjuk fel például Gubó Ferit; Tóth Ede ezt elfogadta — s így született meg nála Gonosz Pista. A „Gonosz“ elnevezést Tóth Ede csak később szerezte, midőn meghallotta, hogy az egri káptalanann „Hosszurévi“ birtokán egy ily nevű kerűl van, neki e név eredetiségénél fogva nagyon megtetszett. A többi alakokat naggyobbsz színi éni választottuk, azonban ezeket jelenleg megneveznem nem szabad, mert élők. Gubó időközileg a korcsmában a tulásgos jónak élvezete miatt a guta által megsemmittatván, meghalt, nevét tehát felhasználhattam.

— **Ede** színművével hamarabb elkészült, én más hivatalos dolgaím által el levén foglalva csak ritkán dolgozhattam, s midőn a „Falu rosszá“ nálam egy este családomb körében felolvasta, én alig baladtam az én színművemnek második felvonása kétségig. A felolvasott mű által nagyon meg voltam lapve s rögtön akkor ajánlottam neki, hogy pályázzék vele, mert ő azt akkor a vidéknek számna. Meg is fogadta tanácsom s hála Istennek! Többször említ itt nálunk nyilvánosan: mily jó tanácsot adtam én neki. Midőn műve megjelent, azt a mellékelt levél kíséretében küldte meg nekem. Így keletkezett tehát a két alak s ha rokonság van köztük, azt az eredeti alak, a Putnokon élt Gubó Ferinek köszönhetik. Nem áll tehát a lapok azon vitatott állítása, hogy Gonosz Pista az én Gubó után volna írva. Gonosz Pista költőbbi alak, Gubó olyan mint élt, kire még a felesége is, midőn azt előadni látta, azt mondta: „ilyen, ilyen volt az az én szegény kerekely uram!“

— **Nagy vasúti** szerencsétlenség képezi szomorú befejezését a nancyi fényszen ünnepnapok. Aug. 3-án este 11 és fél órakor egy 20¹/₂ kocsi álló helyi vonat indult el Nancyból Vezelebe, Nouillynél a váltókát szándékosan rosszul állította, úgy látszik, idegen biztatásra — a pályáról. Ennek folytán a gép kizökkent, a kocsi egymásba ütődtek és szétszúródtak. A gonosz tettnek öt halott és harmincz sebesült lett áldozata. A szerencsétlenséget nem vigyázatlanság, hanem gonosz szándék okozta.

— **Losonczy László.** Irodalmunknak halottja van. Losonczy László volt főiskolai tanár és író, élte 68-dik évében agyverőmleny következtében kimúlt. Losonczy egy időben legnépszerűbb költőink közé tartozott; költeményei közül anthologiák, dalkönyvecskék stb. útján igen sok a legzélesebb körökben elterjedt; dalai közül pedig sok átmert a nép ajkára, mert a nép érzelmeit, észjárását, gondolatmenetét Losonczy kitűnően el tudta találni. Született Kecskeméten 1811-ben és ott végezte iskoláit is; 1849-ben a kecskeméti collégiumnál a magyar és latin irodalom tanára lett; 1853-ban adta ki első színi költeményeit egy kötetben. Azóta a szépirodalmi lapokba igen sokat írt — sikerült genegőpeket, hazafias költeményeket és szép népdalokat. Az ötvenes években Arany Jánossal és Szilágyi Sándorral együtt tanárkodott a körösi főiskolán. — Élete utolsó szakát naggyobbsa beteges töltötte; nehányszor a tébolydába kellett szállítani. Ott a mértékletes élet mellett kigyógyult ugyan, de a mint kibocsátották, megint csak folytatta régi szomorú életmódját. A tessileg lelkileg megtört szerencsétlen aggyastyánt az idén a budai irlalmások körházában ápolták. Ott a halál megszadított szívenvéseitől. Nagyon szomorúnak lehetnek végnapjai.

— **Katonai hírek.** Az ősi honvéd hadgyakorlatokra aug. 4-én M.-Vásárhelyre érkezett a cs. kir. 50-ik badeni ezred két zászlóalja és katonai zenekara, az 51-ik Henrik ezredből 2 zászlóalj, az egész tartalék ezred Kolozsvárról és a 63-ik ezredből 2 zászlóalj Beszterozsáról. Továbbá 12 uchatus ágyú és egy divizio tüzérség. Aug. 5-én érkezett meg a szomszédos községekbe a 3-ik cs. kir. lovas ezred 3 százada, a melyaug. végén a m.-vásárhelyi 9-ik honvéd lovas ezreddel együttesen fog működni. A honvéd csapatok aug. 22-én érkeznek M.-Vásárhelyre. A nagy zárgyakorlatok aug. 30-án, 31-én és szept. 1-én lesznek. Ghyczy Béla honvéd tábornok a hétfői esti vonattal, kíséretével együtt, a hadgyakorlatra szintűn M.-Vásárhelyre érkezett. A szállászuiké miatt csak a törzstisztek helyeztethetők el bent a városban, míg a tisztikar, a századosok lefelé a honvédsátoriátor tiszt lakosztályaiban helyzetetett el. Lauber altábornagy szintűn oda ment. A katonaságnak meleg napjai lesznek.

— **Kállay Ödön meghalt.** Kállay Ödön, Szeged városa II-ik kerületének országgyűlési képviselője, f. hó 5-én tüdőszélhűdésben elhunyt. A boldogulról álljanak itt a következő életrajzi adatok: Nagykalóli Kállay Ödön született Szabolcs-megyében Napkoron 1815-ben. Az 1843-ik évben Csanádmegye, 1847-ben pedig Szabolcs-megye választá meg követnek s mint ilyen tevékeny részt vett a nemzeti nagy átalakulás munkájában. Erélyessége és népszerűsége által sikerült Kállaynak 1848-ban a bécsi demokrata egyleteket és diákokat a magyarok ügyének megnyereti, úgy hogy a később híressé vált bécsi legió alakulása, mely Bem alatt Erdélyben a magyar szabadságharc zászlóit alatt oly hősiességgel s dícsőséggel harcolt, Kállay működésének köszönhető. A Zrinyi zászlóalj alapítása is az ő érdeme. Kállay egyike volt azon kormány-biztosoknak, kik a szűz Komárom várának felszerelésével és őlemezésével bizattak meg. Hogy e feladattal sikerrel oldotta meg, mutatja az, hogy Komárom vára 5 hónapon át diadalmason állott ellent az osztrákok ostromának, míg nem 1849. ápril havában a magyar seregek által az ostromtól felmentetett. Kállay a debreczeni országgyűlésnek is mindvégig tagja volt. Az 1861-iki országgyűlésen a határozati párt egyik leghatározottabb tagja volt. Az 1865-ik évben egyike volt az akkor még csak hét tagból álló szélsőbaloldalnak. Az utóbbi időben szereplése mindenki előtt ismeretes. A törökbarát mozgalmakban az ifjú szívű 60 éven felüli agy hazafi, élénk részt vett. Így a többek között elnöke volt a Plevna elcsat követő népgyűlés előkészítő bizottságának. A szörnyű vész után, mely Szegedet érte, mint kormánybiztos Szegedre küldetett s ott az életmentési s rendőri osztálynak fáradhatlan vezetője volt. Meg kell megjegyeznünk, hogy a 64 éves korában elhunyt hazafi a függelenségi pártnak mingvégig buzgó híve s egyik legradikálisabb tagja volt.

— **Tudós madarak.** Pécsi István T. Vezsensyről a következőket közli a „Hon“-nal: Becses lapja 176. száma esti kiadásában olvastam azon forradalmi dalt terjesztő feketérgő történetét, legottan eszembe jutott egy görög anthologiái epigramma, mely már lefordítva rég asztaliókomban hever; a jó alkalmat használni akarván, sietek önnel közleni, ha jónak látja, megkíadni kuriozum gyanánt ily cím alatt: Sémimi sines a nap alatt! Az epigramma rimes versekben így hangzik:

Caesar dicserete.

Egy papagály, mely emberi Szavat tudott követni jól, Az erdőbe szökött ki a Kalitka szék hajlékiból; És a dícső Caesar nevét, A melyet ő jól betanult, Repülébe kiáltozá A fák magas ágairul. És tőle megtanulta ott A többi az üdvözl szavat! Most versenyen örök maguk, Melyik mondja előbb ki azt. Örfeus rég kobozával Csapán vadat szelidített, Caesar, mostan a madarak Kiáltozzák nagy nevedet!

Razmetsársulásnál fogva még egy más ilyen jut eszembe.

Midőn Caesar actiumi győzelme után Rómába visszatérne, az üdvözlők közt volt egy ember, ki kezében egy hollót tartott, mely Caesar-nak ezt kiáltotta: Üdvözlég y győzelme Caesar! mit ő meghallván, nagyon elcsodálkozott rajta és a hollót drága áron megvetteti parancsolta: mit egy szegény oszmadia látván, ő is be akart tanítani egy hollót, hasonló üdvözlétre, de vele sehoggy sem boldogultván, ezt szokta volt mondogatni: Oleum et operam perdidit! Iazaz: Püstbe ment minden munkám és fáradságom! Végre a holló mégis megtanulta az üdvözlöt, mit egy alkalommal Caesar-nak elmondott, de ő azt felelte reá: Van már ilyen üdvözlőm otthon elég; a hollóknak most még az is eszébe jutott, mit szegény gazdája szokott mondogatni. Oleum et operam perdidit, ezt is tehát utána mondta Caesar feleletének, melyen ő elmosolyodván, a a hollót két anyai áron megvettete! Nem tudom, a franczia adoma nem ezek alapján van-e ujra föltárláva.

— **Égbekiáltó bűn.** Tabristól délre Ardilan tartományban fekszik Szihna városa, hol kurdok laknak, kik bár névleg elismerik Persia fensőségét, de azért saját maguk valószáította fejedelem által kormányoztatnak. E kurdok mohamedánok, erkölcsaik és szokásaik arégi chaldeaiakra emlékeztetnek kiktől állítólag származnak. A keresztényeket, engesztelhetetűl gyűlölik s nem is akarnak velők érintkezni. Ennek dacára sok keresztény és zsidó el köztűtük. — Fejedelmük nem rég megbetegedett, s egy keresztényen orvosért küldött. A fejedelem e tette fölött annyira felbőszűlt, hogy kurdok, hogy házat körülverték, felgyújtották, s a fejedelemhez tartozó több egyént megölték. A fejedelemnek meg kellett írni, hogy inkább nem gyógytíttatja magát, minthogy keresztény orvos gyógytíttja. — A fejedelem négy nap múlva meghalt.

— **Halálozás.** Alólirottak fájdalomdult szívvel jelentik, hogy öz. Sepsi Lajosné, született Borozsalfalvi Roska Anna a folyó évi augusztus hó 4-én reggeli fél 3 órakor életének 59-ik, özvegyessége 18-ik évében tüdőlegdag következtében megszűnt élni. Földi részei folyó hó 6-dikán d. u. 5 órakor fognak rom. kath. szertartás szerit nagy hidutezai 12. számú szállásáról a közös sírterbe kikisérteni és az öröknugalomnak átadatni. A béke anyála viraszon porral felett! Kolozsvárt, augusztus 4-kén 1879. Sepsi Béla, Sepsi Ádel, Sepsi Anna, férje dr. Veress Lajos, vasuti orvos, mint az elhunyt gyermekei. Veress Iván, mint az elhunyt unokája. Roska Anna, Roska Liza, mint az elhunyt unokatestvére, és számtalan rokonai, barátnei és ismerősei.

— **Az elesett Napoleon Lajos** herczeg szobra a „Morning Post“ szerit, melyet a Westminster-apátság királyi kápolnájában fognak fölláttatni, a herczeget fekvő helyzetben fogja ábrázolni, melyen az alak jobban megfelel a kápolna jellegével.

— **Nagy tűz** Konstantinápolyban. Julius 22-én borzasszó tűz volt Konstantinápolyban. Ortaköj külváros, mely a Bosporus partján gyönyörű helyen fektűt, teljesen leégett. Közel 1000 ház lett a lángok áldoztatva. Több emberélet is elveszett. A tűz okát még eddig nem lehetett kitűnűni.

— **Óriás czápa.** A flumei kikötőben nehánny hét óta egy óriási czápa mutatkozik, melyet számtalan kísérlet dacára sem sikerült eddig elfogni. Egyszer már belekerűt a kifeszített hálóba,

de azt csakhamar széttépte. A czápa körülbelűl 6000 kilogramm súlyu lehet. A flumeiek ekként meg vannak fosztva azon mulatságtól, hogy a szabad tengerben frűdjenek.

— **Borzasszó bosszu.** Amerikai lapok írják: F. évi május havának közepe táján hajmerezű jelenetek volt tanuja két vonatvezető a Pacific-vonalon. Az Amerikáb n szokásos sebességhaladást az óriási síkságon a vonat; egyszer csak a vonatvezetőket látták, hogy a sínek mellett óriási férfi áll, két karjával magasan, a légben tartva egy fehérbe öltözött nőt mozdulatlanul, mereven. A férfi szándékát gyanítván a vezetők, a vonatot lassították, de egészen megállítani nem tudván, eszközözé váltak a rettenetes bosszuszunak. Mikor nehány lépésnyire voltak már a férőhöz, az a kezében tartott nőt a sínek közé dobta, s a következő pillanatban a szerencsétlen teljesen összezuza, élettelenül, szétszort tagokkal hevert a kavicsos talajon. A gyilkos nem futott el, gyönyörködve nézte a jelenetet, s mikor elfogták — bamba nevetése, merev tekintete elárulta, hogy örűlt.

A „KELET“ magán távirata.

Feladatott Budapestén aug. 7. 2 ó. — p. reggel. Érkezett Kolozsvárra aug. 7. 2 ó. 6. p. reggel.

A „Deutsche Zeitung“ szerint a a nagyvezér, midőn elterjedt a hír az osztrák-magyar csapatoknak Novi-bazárba leendő bevonulásáról, nagykövetkükhöz fordult felvilágosításért, minthogy Anglia és Olaszország képviselői e hírek nagy fontosságot tulajdonítottak.

Árték- és váltófolyam.

1879. augusztus 6.

Magyar aranyjáradék			93.55.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát.		—.
„ „	2 „		—.
„ keleti-vasut elsőbbség 2 „			84.30.
„ állami kötvény 1876 év			74.90.
„ vasuti kölcsön			112.75.
„ földtehermentesítési kötvény			87.25.
temesi			85.25.
erdélyi			85.—.
horv. slavon			87.50.
magy. szőlődeima váltáság			90.75.
Osztr. egyetemes államadóságg papírban			67.25.
„ „	ezűstben		68.40.
„ aranyjáradék			78.80.
1860. államországy			126.50.
Osztr. nemzeti bank részvény			8.31.
„ hitelrészvény			273.—.
magyar. hitelbank			258.50.
Ezűst			—.
Ca. k. arany			5.46.
Napoleon'd'or			92.22.
Német birod. mark			56.75.
London			115.85.

Távirati tudósítás
a budapesti ártózsde hivatalos árjegyzetéről auguszt. 5.

		Ára 100 klg.	
		től	ig
Gabona	F a j	frt	kr
Buza	bánsági tiszavidéki	10 70	11 20
	pestvidéki	11 10	11 65
	fehértmegyei	10 85	11 —
	bácskal	10 40	11 35
Rozs	magyar	7 15	7 25
Árpa	takarmány	6 60	6 75
	malta	5 75	6 —
Zab	magyar	5 44	6 50
Tengeri	bánsági	6 60	6 35
	másnemű	5 25	5 25
Repeze	káposzta	11 20	11 10
	bánsági	10 10	10 10
Köles	magyar	5 10	5 20
	magyar	5 10	5 20
Szórály (Uance)	buza	12	12 20
	rozsa	11 15	11 05
	teng.	11	—
	repeze	11	—
szesz (ny.)	bánsági Jul. Aug. szállit.	10 10	11 10
	100 liter százalékként.	29	30

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Pénz kölcsönöket

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 4000 frton felülreket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Beköbelezett terhek kifizetését szintén eszközölk.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál: Hat. engedélyezett

„Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda“ Kolozsvárt, Páris utca 19 ik sz.

saját ház.
(Értekezetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1—4 óráig.)

nőben az előbbiakat birtoklával nagy hatalmat érő és éreztető koldust igen híven személyesítette. A kis Kuthi Róza (Feri, legényke) ma is kedves jelenség volt.

Reményünk van Prielle Cornélie művésznő vendégszereléséhez, kit Kuthi Béla táviratilag hívott meg, továbbá a Kolozsvárti o' nép-szerűségnek öröndett 50-ik eszredbeli katonanekear is tegnap aug. 4-én városunkba megérkezvén, reményünk van, hogy az operett előadásokat ezután katoná zene mellett élvezhetjük, míg eddig zongorakísérettel kellett hogy beérjük.

Argus.

(A számvevő állás betöltése.)

Deés, 1879. aug. 5-én.

Eisenlohr Ulrich Deés városi volt számvevő, adófőgyelői helyettesessé lett kinevezetése folytán, alig távozottel körünkől új állomása helyére, már is nagy mozgalom indult illetékes körökben, az üresedésbe jött számvevői díszes állás mikénti betöltése iránt. Ez okból s e téren lesz a választó képviselő testületi tagokhoz néhány komoly szavunk. Mint tudjuk, a pályázat e hó 10-én lejárandó. Nem tudjuk még határozottan, kik a pályázók, hallottunk neveket említeni, de mivel bizonyosok nem vagyunk a kompetensek iránt, hajlandók sem leszünk azok egyikét vagy másikat följelölve helyezni, annál kevésbé nézetünket másokra erőszakolni. Nem kétségeskedünk az igen tisztelt választó képviselő testületi tagok törvényes merete felett, de miután lehetnek egyesek tájékozatlanok is, nem lesz felesleges a törvény ide vonatkozó cikkeire hivatkoznunk. Az 1871 évi 18 t. cz. 73. §. szerint előjáróvá, tehát városi tisztviselővé csak az választathatik, a ki nagykoru és ki közszági választó. Azon pályázó tehát, a ki a Deés városi választó lakosmába (1871. évi XVIII. t. cz. 41 §.) felvéve nincsen, nem választó, tehát nem is választható, következésképp a betöltendő számvevői állásra nem is candidálható.

Es itt komolyan meg kell fontolni, nehogy egy ilyen egyénre essék a választás, mert az illető ki lenne téve annak, miszerint itteni megválasztatása folytán, esetleg más valahol viselt hivatali állásáról lemondana, egy bekövetkező felbontás folytán pedig a törvényhatósági közgyűlés a szabálytalan és törvénybe ütköző választást minden bizonnyal megsemmisítené, két szék között a pad alá heppenne. Ennek pedig elejét venni úgy lehet legbiztosabban, hogy ha incompetens, tehát oly egyének nem is candidálnak, a kik a választók lajstromába foglalva nincsenek. Így kezesni kell továbbá azon, hogy képes ember és lehetőleg oly egyén választassék meg, a ki helyét teljesen betöltse, s a rendszeresíteni szándékolt adóztatási állomás betöltését fölöslegessé tegye, vagyis, hogy az adóügyeket egy maga úgy elvégezze, miszerint adóztatást mellő adni ne kellessék, végül, hogy a közigazgatás más ágazataiban is jártas legyen, hogy ha egyik vagy másik városi tisztviselő szabadságon, vagy másként akadályozva van, ezen adóügyi tanácsost (számvevőt) más szakmákban is celszerűen alkalmazni lehessen.

Vessünk egy pillantást a betöltendő állomással kapcsolatos teendőkre. A számvevő-adóügyi előadónak szóról-szóra mindazok a teendők, melyek egy körjegyző, egy jól képzett körjegyző s még a mellett ha közigazgatásnál szolgált, vagy plane jelenleg alkalmazásban van, az adóügyi-előadói állást azonnal és szakszerűleg betöltheti, s e mellett a városnak a közigazgatás más ágazataiban is jó szolgálatakat tehet, míg ellenben más ember csak tapogatóznék s kárára volna az

A gonosz lélek azonnal jelként tekintette ezt alatomos terve kivételre s így szólt: „Disdemónának, talán, meg van a maga oka, hogy ezt ohajtja.”

„S minő oka?” kérdé a szerencsen. „Nem szeretném a nőt és férjét megkülönböztetni, viszonzá a zászló-tartó; de csak ki kelene szemedet nyitnod, hogy magad is meglásd.”

A zászló-tartó ennél többet sehoggy sem akart mondani, akár mennyire sürgette is a szerencsen, hogy jobban kimagyarazza magát. De szavai oly édes töviset hagytak a szerencsen kobelében, hogy egészen komorrá lőn s nem is gondolt egyébre, mint, hogy vajon mit is tehettek a zászló-tartó szavai? Mikor tehát neje, pár nap múlva, ismét megkísírté, hogy a csapat-parancsnok iránti haragját megengesztelje, kérve, hogy még se feledje annyi év hív szolgálatait s a barátságot ezért a csekély hibáért, annyival inkább, mert hiszen a csapat-parancsnok ismét kibékült a megszegt katonával: heves haragra gyúlt a szerencsen s így szólt: „Mégis csak különös, Disdemona, hogy oly nagy részvételt vagy e férfiú iránt. Hiszen, sem nem testvéred, sem nem rokonod, hogy sorsa annyira a sziveden fekdűdjék.”

A hölgy egész alázattal s kérelő szeretettel felelt: „Talan csak nem haragszol ezért rám. Semmi egyéb nem indít erre, mint, hogy fáj nekem látnom egy ily drága barától való megfosztást, a minő saját állítasod szerint is a csapat-parancsnok neked vala. Hiszen, csak nem követelt olyan szörnyű véteket el, hogy oly nagyon kelljen rá bosszankodnod. De, ti szerencsenek, oly heves természetűek vagytok, hogy minden csekélység mindjárt haragra és bosszura lobbant.”

E szavakra még jobban főlháborodva a szerencsen, így válaszolt: „Azt még más is meglát-

adózó nagy közönségnek, az árvának és magának a városnak.

Több válaasztó.

— A cseh kiegyezés még most is csak a hírlapok hasábjain belül létezik. Annyi haladást azonban mégis följegyezhetünk, hogy mind a két fél szenvedélyessége szűnő félben van. A németek rettegése ugyszólv egészen megszűnt, a csehek pedig halkabb hangon adják elő követeléseiket. A „Politik“ (ó cseh) a többi közt azt jelenti, hogy több csehországi és morvországi pártvezér időkint most Bécsben a véget, hogy értekezzenek Taaffe miniszterrel a „garantiák“ fölött. Az ó-csehek közege megjegyzi ezután, „hogy mostanra Taaffe gróftól sem követelnek már többet, mint a mennyit a jelen körülmények közt adhat, a nélkül, hogy compromittálja állását, a mi érzékeny csapás lenne a csehek ügyére.”

Jelentik továbbá, hogy az előkelő lengyel képviselők vonakodnak tárgyalásba bocsátkozni a csehekkel a reichsrath összedűlése előtt. Az egyezkedés céljából össze akarták hívni az újonnan választott képviselőket, de ennek a tervnek sikerülését sem remélik.

— A novibazári szandásák megszállását illetőleg azt jelenti a „Deutsche Zeitung“, hogy a főpontokban egyetértés jött létre Husznipasa és az osztrák-magyar meghatalmazottak közt. A csapatok elszállásolása képezi a legnagyobb nehézséget. Minthogy a Korán nem engedi meg, hogy a muzulmán asszonyok keresztényekkel egy fedél alatt lakjanak, abban állapodtak meg, hogy az osztrák-magyar csapatok részére külön házakat fognak bérelni, esetleg barakokat építeni. Azt hiszik, hogy augusztus közepéig befejezi munkálatait a vegyes bizottság, úgy hogy e hó második felében megtörténhetik a bevonulás.

KÜLFÖLD.

A porta az új egyiptomi alkirály részére kiállított fermán szövegét egyetértésben szerkesztette a francia és angol hatalmak képviselőivel.

Mindannak daczára kikötötték a képviselők, hogy a szöveg, mielőtt érvényre emelkednék, közöltessék az illető hatalmakkal.

Mint a „Hon“ bécsi levelezője értesül, a fermán már el is jutott az illetékes európai hatalmakhoz és főbb pontjai a következők:

Az örökösödési rendszer fontartatik. A khedive a porta beleegyezése nélkül nem csinálhat új adósságot. A hadsereg létszáma ki vissza kell vezetett a 1841. alapra, a mi különös kedvezmény az egyiptomi állam hitelezőinek, mert a hadseregnek tetemes leszállítását involválja. A fermán azon kívül egy záradékkal van ellátva, mely szerint az alkirályokra nézve mindazon előbbi jogok, melyek ezen fermán által el nem töröltetnek, érvényben maradnak.

Németországban a közép előtt Bismarck absolut uralmi bajlamai napról-napra győletemesebb szinben tűnnek fel. Délnémetországon egy nagy párt van, mely a „nagy kan-czellárt“ kis embernek tartja már ari néve, hogy az egységes nagy német nemzetnek az ő akarata szabjon törvényt. E párt a közeli választásnál jelszó gyanánt: a „Bismarck ellen“ programmot vette fel.

batná, a ki nem is képzeli. A sértést, melylyel illetnek, meghoszolom, míg eleget magamnak nem vevék.”

A hölgy nagyon megrettent e szavakra s miután látta, hogy férje, szokása ellenére, boszru reá, nagy alázattal mondá: „Csak a legjobb szándék indított rá, hogy szóljak neked, erről, de, ne-hogy még továbbra is magam ellen ingerlejelek, soha egy szót sem fogok többet erről ejteni.”

A szerencsen látván, hogy neje miként szólott ismét a csapat-parancsnok érdekében, szentil hitte, hogy a zászló-tartó szavai semmi egyebet nem tehettek, mint hogy Disdemona a csapat-parancsnokot szereti. Egészen elszomorodva, tehát, ismét ahoz a gázerberhez ment s mindenképpen erőszakolá, hogy magyarázza ki magát tisztában. A zászló-tartó elején tette magát, mintha semmit sem akarna a szerencsenétlen asszony ellen mondani, a kinek pedig vesztére tört, de a végén mégis, mintha kéréseinek már ellent nem állhatna, így szólt a szerencsenhez: „Nem tagadhatom, hogy bármennyire nehezemre essék is, van valami mondanivalóm, a mi föltűtőbb kellemetlenül kell, hogy léged érintsen; de miután már épen kívánod, hogy szóljak s miután parancsnokiomb becselete iránti gondom is erre kényszerít, im hát eleget teszek követelésednek és kötelességemnek. Tudnod kell, tehát, hogy nőd semmi egyébre nem vette annyira szívére a csapat-parancsnok kegyvesztését, mint azért, hogy valahányszor ez lakodba megy, vele élve, miután a te foketeséggel már jól lakott.”

(Folyt. köv.)

Nihilista dolgok. Mult hó 27-dikén, mint Tagerogból jelentik, ott egy barátinabá ültözött angolt fogtak el, ki egy Athos-hegységi szerzetes nevére szóló utlevéllel volt ellátva és számos nihilista iratot és a forradalmi bizottságtól nagyon kompromittáló okmányokat hordozott magával. — A nemrég a Nikolajev-nton elfogott fiatal ember, ki ott nagyszámu közönség előtt kiabálta: „Le a zsarnokokkal! Éljen a szabadság!“ sat., mult hó 24-én a hőrtőn czellájában a következő nevezetes módon elő magá: Levette a falról az égő petroleum-lámpát, kiöntötte tartalmát s az ékkép rögtönzött „mégylára“ leült. Ennek következtében oly nagy égési sebeket kapott, hogy már másnap reggel meghalt. — S o m o n a k hitták és egy igen gazdag kereskedő fia volt.

A tudomány ünnepe.

(Brassai-jubiläum.)

(Vége.)

(S. A.) Dr. Kánitznak tegnapi lapunkban közölt szavaira az ünnepelt tudós hasonlóképen latinnyelvén, ilyen formán válaszolt:

Nagyon szeretett collegák s barátim!

Nincs mit titkolnom, hogy midőn ezelőtt 40 évvel amaz új, kiváló fanem elnevezésével összekötött dedicatióval nem érdememért, hanem tudomány szeretetéből ama kitűnő, csaknem a botanikusok fedelmének nevezhető férfiú részéről megiszteltetem, ez a legnagyobb örömmel töltött el.

S ma, midőn eme feledhetetlen emlékü férfiú eme tettét a világ minden részéből a fűveszeti tudományt művelő annyi kitűnő tudós serege megerősíti s elismerésével kíséri, miként fejezzem ki én méltán e fölötti örömmöt? Azért tehát legyen elég, a szívem legmélyéből fakadó kevése, de őszinte szavakkal köszönetemnek kifejeztet adom.

Ujra föléledt örömmöt, melyet csak az oly hírtelen és váratlanul elhunyt egykori barátomra való visszaemlékezés homályosít el, más részről is növeli a mult idő emléke; mert e napokban, — nem erről a reám nézt annyira kedves és emlékeztetés napról szölok, — a természetstudomány, mintegy megfellekve eredetileg isteni és békés hivatásáról, az egyenletesség és viszáltykodás tisztelt veszi át, a Hesperidák kertjéből, az emberi műveltség dicső Herculesei által összegyűjtött arany almákat, habár bizonnyára nem e célra vannak azok száma, Eris kezéire bízva.

Ámde mennyivel dicséretebb dolgot mivel ugyanez a tudomány, midőn másfélől Tinéktek, szeretett Collegák, a közvetítésekkel annyi kitűnő férfiú üdvözlését hozza meg igénytelen személynem számára, ki velők csak a természetstudományok szeretele tekintetében állhatok egy sorba, s mig ezáltal örök hála kötelez le, addig azt a néhány napot, mely még számomra hátra van, miként a lenyugvó nap a tájékokat, melyeknek Isten hozzád-ot mond, fényével bevilágítja.

Fogadjátok köszönetemet a távollevők nevében is, kik rólam való emlékezőkkel örök hála köteleztek le. Végül pedig nektek, mélyen szeretett collegák és mindnyájatoknak, kik e kitüntetésben részesek, minden jót és boldogságot kívánok, kérék: tartsatok meg továbbra is szíves barátságokban, melynek a mai napon oly kiváló nyilatkozását köszönhetem.

Az albumot átadó küldöttség után a derék veterán 1839. évi tanítványai — többen a távol vidékekről béjőve tiszteltek Kovácsi Antal tanár vezetés alatt. Beszédre így hangzott:

„Negyven esztendővel ezelőtt fűzte a tudomány egyik avatottja a tisztelt tanár ur kedves nevét egy növényhez, s ez által megörökítette a tudomány azon ágában.

Mi, a tisztelt tanár urnak a korbeli tanítványai, kik negyven évet meghaladó tanári munkásságának áldásait legelsőbb élveztük, lelki győőrnéssel sietünk kifejezni a feletti örömlünket, hogy a tisztelt tanár urat a mai napon, negyven munkás év után, mint a tudománynak, jelesen pedig a magyar nemzeti tudományak, a művelődésnek, mindenek felett pedig a magyar tanügynek irodalomban és gyakorlatban ez ideig páratlan hajnokát és vezérét tisztelhetjük.

A tisztelt tanár ur multjának emléke, jelenének bámulata sziveinkben is nevéhez fűződött növényeket ápolnak; a hálaának s tisztelgetnek és szeretetnek virágait.

Tartás meg az ur Isten a tisztelt tanár ur becses életét ohajtott jó egészséggel, hogy sokszor fogadhassa mi tőlünk a hálaának, tisztelgetnek és szeretetnek a tisztelt tanár urat méltán megillető, mindnyájunkat megtisztelő adóját.

Kolozsvárt, aug. 5-én 1879.

A Kovácsi tanár által élő szóval tolmácsolt ezen nyilatkozatot aláírásaikkal is ellátva, a megtiszteltetnek ünnepélyesen átadták. Aláírók: Dr. Berde Áron, Kováry László, Kovácsi Antal, Bányi Endre, Szigethi Csehi Sándor, Albert János, Győrfi József, Jánosi Gerő stb.

Az ünnepelt meleg köszönettel viszonozta negyven év előtti tanítványai szép üdvözlését. Ezután Fényi Henrik az erd. muzeum-egylet nevében, együttes szolgálataik emlékeit idézve fel, köszöntötte. S azon kívánságra, hogy az ég Brassai sokáig élhesse, (az ünnepelt egy talpraesett szót hasonlatban válaszolt. „A „sokáig“-ra nézve — ugymond — én is úgy vagyok, mint a fős-

vény, ki állt és száz forintost egyardat meg-sugorlat. Ha a gondviselés nekem még éveket enged életem, ép úgy, mint ha csak napokkal áld meg, megbecsülöm mindeniket, s igyekszem te-betségeimhez képest úgy használni fel, hogy azok az évek, napok vagy pillanatok, mint az én „sokáig“ mértékem, sen rá, sem a rám bízott ügyekre nézve tulságos rövidke ne legyenek.“ A nagyszabeni természetstudományi társulat Bilz E. A. elnök és Schuster Márk. titkár által aláírt, s Brassai, mint az egylet (1849. május hóban történt) alapításától fogva való tagját üdvözölő iratot dr. Entz Géza megbízott adta elő. Szintén talpraesett ügyes választ adott, erre köszönetét fejezvé ki az egyletnek és megbízott képviselőjének.

Ferencz József unitarius püspök és kir. tanácsos a kolozsvári unitarius főtanoda tanári kara élén szintén tisztelkedett. „A hol az érdemnek a tisztelget koszorút fon, a hol a tudomány ünnepeit ünnepel — mondá — az unitarius egyház sem szokott hátra maradni a maga tisztelgetőjával.“ Az unitarius egyháznak, a Brassai érdemeinek Európa szerte és itt a hazában olymeglepő egyetértéssel szentelt mai ünnepélyességekben résztvenni, történeti joga van, mert hiszen 40 év előtt, midőn őt a hazai tudományosság és irodalom felkentéként azzal tisztelte meg kora legnagyobb hazai botanica, hogy egy növény nemet nevével nevezett el, s ebben is nevét halhatatlannította: akkor az ünnepelt a kolozsvári unitarius tanári karnak volt kimagasló díszes szellemi fényoszlopa, melynek fényében ma is dicsőségét találja az egyház, s büszkeségének vallja, hogy mint a főtanoda feltgyelő gondnoka, és nevelésügyi bizottsági elnöke ma is az egyház tanügye élén áll s annak irányt ad. S hála emlékezővel ismeri el, hogy neve az unitarius egyház közéletében nemcsak egy pláncza, hanem számtalan tettel, művel, alkotással s jótékony alapítványában a végtelen idők során át örökre halhatatlannia van. Kéri istent, hogy Brassai közhasznú életét továbbra is tartsa meg.

Dr. Brassai felelve megjegyzi, hogy úgy érzé magát, mint az az asszony, ki sok drága követ kapott, s minden gondolatát az foglalja el, hogyan és miként foglaltassa be. Es ép úgy érzé magát, mint a boldogult br. Haszár Károly — midőn egykor az ország sulyos viszonyai között — kénytelen volt így kiáltani fel: „Istenem, miért nem vagyok én szónok!“ Erzi, hogy méltóan felelni nem tud, a megilletődés elfoglaltá teszi, csak egy szót bir mondani, de kéri, vegye ezt a tanárikar úgy, a mint ő azt teljesen átörzi; ez egy szó: „köszönm!“

Ezután dr. Entz Géza, a kolozsvári egyetem math. term. tud. kari collegák nevében, Simon Elek kir. tanácsos és polgármester a város nevében üdvözölték még az ünnepeltet, az üdvözölt szintén a legtalálób s ugyszólv játszi könnyűséggel, hol szójátékkal, hol egy-egy mintaszerű hasonlattal válaszolt, de a melyeket lapunk szűk tere mind reprodukálni nem enged. Csak aztem-líjük fel még, hogy az ünnepély folytán több sürgöny érkezett; közöttük Majnai Frankfurttól, a Góthe-cultus terjesztésére alakult Freies Deutsches Hochstift mint mesterét, Tordáról pedig Wolff és fia a kitűnő botaniciant üdvözöltek.

A sok üdvözlés között, melyek után dr. Brassai végtelen sok éljenzést kapott, fel kell említenünk, hogy legifjabb egyetemi tanár és az összehasonlító nyelv. lapokra nézve szerkesztőtárs a távollevő dr. Meltz (ez ünnepély értelmi szerzője) sem feledkezett meg veterán collegájáról, egy szép babérokoszorúval tisztelvé meg őt jubileuma alkalmából.

Délután az ünnepelt tudós pompás ebédet adott, melyre kártársai körül a jubileum fáradhatatlan rendezője dr. Kanitz Ágost, továbbá dr. Martin, dr. Entz, dr. Koch, dr. Réthy, dr. Fabiny, dr. Schmidt Ágost egyetemi tanárok, 1839-beli tanítványai közül pedig Kovácsi Antal, Albert János, Győrfi József, továbbá Majai István, Derzsi Károly tordai tanárok, Mika Károly, egyetemi növénytani tanársegéd stb. stb. és dr. Nagy János egyetemi tanácsjegyző voltak hivatalosak, s melyen szellemes toasztok s a Sámy László piócójának híres borai fűszereztek a szép ünnepély befejezését képező családias lakomát.

Tanügy.

A tanodák állása az 1878—79. tanévben.

1.) A szamosujvári cath. al-gymnasium.

E tanintézetet Szamosujvár városa tartja feon, összes költségeit saját pénztárából fedezvén. A tanár választási jog, a városi közönségét illeti. Az iskola igazgatója az ottani örmény szertartású plébános.

A tannyelv magyar, s az örmény ifjakra nézve az örménynyelv és irodalom kötelező tan-tárgy. —

A tanári testület az 1878—79. tanévben, a következőkből állott: Igazgató: Kopár Simon. Tanárok: Bárány Lukács, Csákány Adeodát, Novák Gergely, Czecz Gergely s Szongot Kristof.

A most lefolyt tanévben a tanulók összes száma az év végén 113 volt, 11-el több mint a megelőző évben.

Vallásra nézve: rom. kath. 42; gör. kath.

57; gör. keleti 2; helyvét hitvallás 12; másos vallás 1.

Nemzetiségre nézve: 55 magyar, 59 román. —

Számzásra nézve 49 szamosujvári, 60 szolnok-dobokamagyei, a többi más megyékből való.

A tan- és művelődési eszközök állása a következő:

Tanári könyvtár 1267 kötet, 213 fűzet; ifjusági könyvtár 299 kötet, 39 fűzet. Természettani szertár 142 eszköz. Állatgyűjtemény 1041. növénygyűjtemény 1588. ásvány-gyűjtemény 663 példány. Mértani eszköz 84 drb. Métermérték 56 drb. — Földrajzi eszköz 68 drb. Rajz, 7 gyűjtemény s 866 minta. — Testgyakorlat tanításához 97 eszköz. Érem és pénzgyűjtemény 753 dr.

2.) A m.-vásárhelyi rom. cath. nagy-gymnasium.

Ez iskola a r. c. plébánia s az erdélyi r. c. tanulmányi alap közös tulajdonát képező ház második emeletét használja iskola helyiségül.

A tanári testület az 1878—9 tanévben a következőkből állott: Igazgató: Keserű József világi. Tanárok: Biró Ferencz, Csizsár Péter, Füstös Károly, Paál Gyula, Száva Farkas. Karácson Márton, Kovács Lajos s Oláh Antal. Az első 5 világi, a 3 utolsó egyházi férfiú.

A tanulók összes száma 100 volt, tehát 15-el kevesebb mint tavaly.

Vallásra nézve: 66 rom. cath, 24 g. cath, 6 g. keleti, 2 helyvét hitv., 1 unitarius, 1 másos vallás.

Nemzetiségre nézve: 69 magyar, 20 román, 1 cseh.

Az egészségügy nem volt kedvező, mivel 35 tanuló megbetegségben szenvedett. A Szt.-István című fiórvédelemben ez évben, teljes ellátásban részesült 22 alapítványos tanuló. Egy-egy tanulóknak évi ellátása 105 frtba, a így összesen 2310 frtba került.

Kézi ösztöndíjt 4 tanuló élvezett, összesen 220 frtban.

A tanzserek állása következő:

A gymnasiumi könyvtár 1544, az ifjusági könyvtár 82 művet számál. A természetrajzi gyűjtemény 1608, a természetföldrajzi szertár 90, az éremgyűjtemény 137 drból áll.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ vétele az illem ellen s az események természetes rendjének praesjudikálna, ha Mailáth Györgyöt a conservatív párt vezérének keresztelné, mint teszi az Egyetértés, vagy őt akár Tisza szövetségeseinek, akár utódának tekintené. Vétele az igazság ellen, ha Mailáth Györgynek reactionárius terveket imputálna, avagy kormányprogramját leleplezné, melyről alighanem maga sem tud annyit, mint az Egyetértés. Föltétve, hogy ő Felsőge a király, belátva a jelen kormányrendszer romlottóságát és tarthatatlanságát, az országra és a nemzetre káros voltát, a szabadelvű pártnak mulandóságát, Mailáth György országgyűlő bírává fel, hogy az ország kormányát átvegye; és föltétve, hogy a nemzet közbizodalma tőle remélne a munkát, melyet másra bízni oly nehéz: Mailáth György, hajlott kora és gyöngéledő egészsége daczára alkalmatvali és hazafias kötelességével bizonyára össze nem egyeztetethető viszszaautasítani a nehéz feladatot s meghozná az országnak az áldozatot, hogy mostani fényes és nyugodalmas állását a politikai küzdterület felcsorolje. De bár így ismeri őt s képesnek és hivatottnak tartja a szerepre, melyre első az Egyetértés candidálja, azt hiszi, erről most még szó sem lehet. Mindenekelőtt azért nem, mert Tisza Kálmán még ott ül a nyeregben és fogja a nyereg-kápat. De azért sem, mert Mailáth alkotmányos érzelme megkívánja, hogy ne csak felülről kineveztesse miniszterelnöknek, hanem ha parlamentáris miniszter legyen, parlamenti többség emelje őt a miniszterelnöki karszékre. Mindenek előtt tehát a pártviszonyokat kell tisztázni, meg kell buktatni Tiszát, fel kell bontani az elvi alaplú tengu-dó szabadelvű pártot és az egység nélküli ellenzék-eket s új pártalakulást kell létesíteni homogen elemekből új programmal. Az alkotmányos rendszernek sajátossága, hogy maga szűk meg a változásokat. A magyar alkotmányos viszonyok gyógyítására szükséges az új pártalakítás s a kísérletek, melyek ez irányban tétetnek, nem hiábavalók.

Az „Ellenőr“ nyilatkoztatja, hogy nem ajánlja a sajtószabadság korlátozását, és nem ajánlja ma sem. A szomorú visszaélések, melyek az ellenzéki sajtót a legújabb időben terhelik, nem változtatták meg ebbeli nézeteit. A kik ma legnagyobb lármát ütnek abból, a mi nem igaz, hogy t. i. a szabadelvű párt a sajtószabadság megszorításán töri a fejét; a kik ma kigyűrt-békat kiáltanak ezért a koholt szándékért az országos többségre: azok egy része egyenesen sürgette a sajtószabadság megszüntetését, midőn az akkori ellenlélek Lónyayt megtagadta.

A „Közvélemény“ szerint a megszállás e hó folytán meg fog történni, nem ugyan talán épen aug. 18-án, ó felsége születésnapján, de a hó vége előtt mindenesetre; a mennyiben t. i. a visszaérkező bizottság véleménye a helyzetet való-lami különösen sötét szinben nem festené. Ez

azonban feltenni alig lehet. Meg kell tehát barátokunk elvégre azon gondolattal, hogy katonáink Novi-Bazár sziklái ormairól feltűnése a sárgafekete zászlót a hies Rigómező közeléig nyomuljanak elő. Midőn újra és újra visszautasítja a megszállás eszméjét, megengedi magának azon csekélyke figyelemzetést is, hogy a novibazári foglalás új és jelentékeny deficitet fog iktatni 1879. évi budgetünkbe.

A „Független Hírlap” úgy találja, hogy Taafe és a csehek között a kiegyezés léte-sül, az esetre a gróf e sebezhető oldalról nem nyugtalanítva kezdheti kifejteni politikája tulajdonképeni actióját és célját: a dicső centralis-tíjt! Már pedig a hír, már hozza a szellő s rezeg tőle a levél: hogy az Andrássy-Taafe-Tisza egy-séges szentháromság megállapodott a következő kül- és belpolitikai új irányra nézve: — mi is lehetne más az az „új” irány, mint újabb reac-tió, újabb szláv áramlat és újabb haj, merénylet. Kár, hogy a lajhántuli politikai és pártviszonyok e perczig még annyira össze vannak kuszáva, hogy ezt ma még csak gyanítani és következtetni — de nem egyáltalán tudni és bebizonyítani is lehet!

Vitális tábornok napi parancsa.

A keleti-ruméliai milícia főparancsnoka szom-lót tartott júl. 27-én a filippopoli helyőrség fő-lőt, és ez alkalomból a következő napiparancsot bocsátotta ki:

„A filippopoli helyőrség tisztái, altisztszei és katonái! Midőn tegnap szemlét tartottam fölöt-tetek, élénk meglepéssel tapasztaltam jó ma-gatartásokat és a fegyverben való fegyelmeteket; szerencsét kívánok nektek hozzá. Magatartások meggyőzősét arról, hogy a factiosus sajtónak nem sikerült szétválasztani bennünket. Joggal gondol-tátek, hogy az a tábornok, a ki életrekeze ál-lítá-tott, nem fogja azzal befejezni a világség és be-csület pályáját, hogy elárulja azokat, a kik biz-tak benne.

Katonák, ne hallgassatok a zavarokat esá-náló politikásokra, a kik játsznai akarnek hará-tok jövőjével; a kik nyomorult és személyes nagy-ravágyás által vezettette nem rettennek vissza sem a hazugságtól, sem a rágalmazástól, és ka-landokba akarják rántani ezt a szép Ruméliát, a melyért ti véretekent ontottátok. Ez emberek há-ta mögött nem áll más a forradalmi bizottságo-kon kívül, köztem és ő között van Európa, a mely megalkotta haszókat, a mely azt akarja, hogy virágozzék az és magának éljen — és ti nem ingadoztatok; a tegnapi szemle is bizonyít-ja ezt. Ti belátjátok, hogy én senkit nem fogok elárulni, épen oly kevéssé a szultánt, a ki engem azon kitűnő férfiak javaslata következtében ki-nevezett, a kik kidolgozták Rumélia részre a sta-tutumot, azon statutumot, a melynek mindenkor híve leszek — mint a ruméliai népet, a melynek én egész tehetségemet, erőmet és erélyemet szent-telem. Emlékezzetek meg, hogy ámbár olykor a jelenet bátoraság, a factiosusok, de a jövő min-denkor a jócsekek.”

Bizony csodálatos napiparancs ez, vagy talán Keleti-Rumélia olyan csodálatos ország, hogy ott még a tábornoknak is politizálni kell.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. aug. 6.

— **A Maros-Ujvárra** tervezett kéjvo-natnak, melyről tegnapelőtt szoltottunk már, im ez a részletes programja: A II. és III. osztá-lyu kocsiokból álló külön vonat indul Kolozsvár-ról vasárnap (aug. 10-én) reggel 6 órakor s Ko-csárdra érkezik 8 óra 40 perczkor; itt esetleges reggelizés végett a vonat 15 perczig megáll. Pont-ban 9 órakor érkezik a vonat Maros-Ujvárra, hol közvetlenül a sóbánya tárkára előtt áll meg; a kirándulók itt kiszállván, azonnal a fényesen ki-világított aknáknak megtekintésére mennek; az ak-nákban a vendégeket a bányatisztek és bányá-szok fogják kálazolni. A bánya belsejébe teendő látogatásra ajánlatik egyszerű háziöltönyt és jó bőriábelit húzni föl. A bánya megtekintése 9 órá-tól 11 és fél óráig fog tartani. 11 és fél órá-tól délutáni 2 óráig tetszés szerint fürdés a jól berendezett fürdőkben (sós-, zuhany- és gőzfürdő), vagy séta, vagy a külső bánya-munkálatok és kezelés megtekintése. Pontban 2 órakor összegyü-lekezés a közös ebédre a Liget pavillonában. (Az ebé-det Mátyás kocsárdi állomás vendégfogja szolgál-tatni.) Délután 5 órá-tól 7-ig társas kirándulás csol-nakokon az Ó-Maroson át gr. Teleki Károly (gr. Mikó Imre-féle) ismeretes, szép kilitást nyújtó parkjába. Innen visszatérve este 7 órá-tól 11 órá-ig táncvizsga a Liget földszintén és kivilági-tott tágas táncteremben a bányászzenekar ze-néje mellett; a nem-tánczolók számára pedig a földött tekepálya, a játékszoba, Barber-féle kitű-nő sör és a jéggel ellátott oredeuz és étterem a szórakozás egész sorát fogják nyújtani. Ezután pontban éjjeli 11 órakor hazaindulás a különvo-naton Kolozsvárra, a hóvá az éjjeliutáni 1 óra 40 perczkor fog beérkezni. E kéjvonattal való kirán-dulás díja M. Ujvárra és vissza egy személyre: a II. osztályban 5 frt 50 kr., a III. osztályban 4 frt 65 kr.; tíz éven alóli két gyermeket ugyan-

annyi díj fizetendő, mint egy felnőtt személyért. Tekintettel arra, hogy a kirándulást rendezőknek és a vendéglősnek tájékozódás és előkészület miatt előre kell tudniok a résztvevők számát: jegyeket csak pénteken, augusztus 8-án este 9 óráig la-bet váltani, még pedig Bokros Ádám táskeres-kedésében (Kolozsvár, főtér). — A kirándulók kéretnek jegyeiket gondosan megőrizni s mind az elindulásnál, mind a hazaindulásnál fel-mutatni. — Megjegyeztetik, hogy a feueb-bi díjakban benne van a M.-Ujvárra és visz-szaszállításnak, valamint a délutáni két órakor ellátott társas ebédnek az ára, nemkülönben e díjakkal földzetenek a bányá kivilágításának és a zenekarnak költségei. Ime az a vasárnapi kéj-vonat részletes programja; valóban élvezetesnek ígérkezik s hisszük, hogy a kolozsvári közönség sietni fog tömeges részvételével lehetővé tenni a szép kirándulás megtartását. Tekintettel ugyan-is a felére leszállított vasuti menetdíjakra s arra, hogy egészen külön vonatot rendeztek: a kirán-dulás csak úgy lesz biztosítva, ha legalább 80 résztvevő jelentkezik pénteken estig. Ajánljuk tehát ismételtelen mindenki figyelmébe ez élvezetes kirán-dulást.

— **Erdélyi Figyelő** czímen M.-Vásár-helytől september első vasárnapjától kezdve dr. Tolnay Lajos szerkesztése alatt egy aesthetical, kritikai szépirodalmi heti közlöny indul meg.

— **Finály Henrik** egyetemi tanár ur, mint minden évben, ezúttal is szíves volt egye-temi körünkről megemlékezni, s a könyvtár gyá-rapítására 10 drb. könyvet ajándékozni. Fogadja nagyrabecsült pártolásáért egyetünk köszönetét. Kolozsvárt 1879 Augusztus 6-án, Olasz Gyula el-nök. Sárközy István titkár.

— **Új postahivatal.** Maros-tordamegyei Deményháza községben folyó évi augusztus 11-én új postahivatal állították fel, mely levél és kocsi-postai szolgálattal, valamint 200 frtig ter-jedő utalványok és utánvételek közvetítésével fog-lalkozand. — Összeköttetését a nyárad-szereda-postahivattal hetenkint négyszerkötelező postai járat által nyeri. — Ezen postahivatal kébe-sítési kerületét Alsó-Köher, Buzaháza, Demény-háza, Ehed, Felső-Köher, Hodos, Iszló, Jobbágy-telke, Kendő, Kőszvényes-Ramete, Markod, Mihá-za, Nagyszederjes, Selye és Vadak községek képe-zik. Nagy-Szeben, 1879. augusztus. 1-én. A m. kir. postaigazgató helyett Kerk.

— **A görögnyelvi iskolák** sósfürdő fürdési díjszabályára a lapok hasábjain lett felszólá-sok, valamint többeknek a járási szolgabírósnál emelt panaszok következtében a szolgabírósg ál-tal megállapították. Minek következtében határo-zották, hogy a hatósági bizonyítvánnyal ellátott vagyonlanok egyének fürdése díjmentes.

— **Tóth Károly** szent-Ferenczrendi ál-dozer f. hó 3-án Gyulafehérvárt 65 éves korá-ban meghalt. Ő volt az utolsó azok közül, kik a budapesti sz.-Ferenczrendi zarádab a szabadság-harcz alatt gr. Batthyányi miniszterelnök tetemét a templomban örök nyugalomra helyezték. Az ősz férfiú ép elutazdott volt 4-én; harmadikán este azt mondá: „El kell utaznom, pedig inkább sze-retnék ágyba fekünni.” Ezt mondván ledőlt és meghalt. Nyugodjék békében!

— **Ki volt az a gonosz Pista.** Kolozsvárt nem régt Szmracsányi Mihály putnoki ügyvédől „Beletört a Licskájá” czimű népszim-művet adott elő, s akkor hallomás után mi is azt állítottuk volt, hogy Tóth Ede a „Falu rossza”-beli Gonosz Pistát e darabnak egyik Gubó nevű alakja után alkotta meg. Szmracsányi, a ki Tóth Edének jó barátja volt, e tárgyban most a követ-kezőket írja: Tóth Ede az 1872—3-iki telet Put-nokon töltötte, alig múlt el nap, hogy együtt nem lettünk volna, s beszélgetéseink, vitakozásaink többnyire a színi irodalom körül forogtak, a meny-nyiben neki is, nekem is kedvencz tanulmá-nyom volt. Egy késő őszi délután, Tóth Ede só-gora Fejes László meghívott minket egy pincei soiré-ba, miután pedig itt csak kevesen voltunk, Tóth Edével itt is csak a régi tárgyat, a színi-irodalmat nyagattuk. Tóth Ede ez időtájt „Zrinyi és Fraugopan” czimű tragédiát tervezgetett, s annak egyes jelenetait beszélgette nekem: én ki-azelött is olvastam már néhány sziművét, hatá-rozottan kárhoztattam és irányá haladását, s aján-lottam neki inkább a népsziműírást. — Midőn e felett vitakoznánk, neki egy eszméje támadt s azt mondja nekem: „Irjunk együtt egy népsziművet,” mire én azt válaszoltam neki: „Ne együtt, hanem írjunk kiki egy önálló népsziművet, használjuk fel az alakokat az életből, így a mint közlünk élnek,” — s miután a pinczébe való kimenete-lünk előtt az ő szomszédja Gubó Ferencz gyönyörű ritmusok között épen a feleségét verte, a min mink nagyon neveltünk, eszembe jutott az ere-deti alak, proponáltam tehát Tóth Edének: hogy használjuk fel például Gubó Ferit; Tóth Ede ezt elfogadta — s így született meg nála Gonosz Pista. A „Gonosz” elnevezést Tóth Ede csak később szerezte, midőn meghallotta, hogy az egri káptalannak „Hosszúrévi” birtokán egy ily nevű kerülő van, neki e név eredetiségénél fogva nagyon megtetszett. A többi alakokat nagyobbbrész-t színi égi választottuk, azonban ezeket jelenleg megneveznem nem szabad, mert élők. Gubó idő-közleg a korcsmában a tulajdosa jónak élveze-tet miatt a guta által megsemmisítván, meg-halt, nevét tehát felhasználhattam.

— **Ede sziművével** hamarabb elkészült, és más bivatolós dolgaim által el levén foglalva csak rit-kán dolgozhattam, s midőn a „Falu rosszá” ná-lam egy este családom körében felolvasta, én alig haladtam az én sziművémmel második felvonása közepéig. A felolvasott mű által nagyon meg voltam lepve s rögtön akkor ajánlottam neki, hogy pályázzék vele, mert ő azt akkor a vidékek szá-ná. Meg is fogadtam tanácsom s hála Istennek! Többször említé őt nálunk nyilvánosan: mily jó tanácsot adtam én neki. Midőn műve megjelent, azt a mellékelt levél kíséretében küldte meg ne-kem. Így keletkezett tehát a két alak s ha ro-konság van közöttük, azt az eredeti alak, a Put-nokon élt Gubó Ferinek köszönhetik. Nem áll te-hát a lapok azon vitatott állítása, hogy Gonosz Pista az én Gubóm után volna írva. Gonosz Pista költőibb alak. Gubó olyan mint élt, kire még a felesége is, midőn azt előadni látta, azt mondta: „ilyen, ilyen volt az az én szegény korhely uram!”

— **Nagy vasúti szerencsétlenség** képezi szomorú befejezést a nancyi fényes ünnepnapo-knak. Aug. 3-án este 11 és fél órakor egy 20¹/₂ ko-csiból álló helyi vonat indult el Nancyból Vez-lezebe, Nouillynél a váltókat szándékosan rosszul állította, úgy látszik, idegen biztatásra — a pá-lyádr. Ennek folytán a gép kizökkent, a kocsi egymásba ütődtek és széjjelzúzódtak. A gonosz tette-nek öt halott és harminc sebesült lett áldozata. A szerencsétlenséget nem vigyázatlanság, hanem gonosz szándék okozta.

— **Losonczy László.** Irodalmunknak halottja van. Losonczy László volt főiskolai tanár- és író, élté 68-dik évében agyverőmennyi következtében kimúlt. Losonczy egy időben legnép-szerűbb költőink közé tartozott; költeményei kö-zül anthologiák, dalkönyvecskék stb. utján igen sok a legzesebb körökben elterjedt; dalai kö-zül pedig sok átmént a nép ajkára, mert a nép érzelmeit, észjárását, gondolatmenetét Losonczy kitűnően el tudta találni. Született Kecskeméten 1811-ben és ott végezte iskoláit is; 1849-ben a kecskeméti kollégiumnál a magyar és latin irodalom tanára lett; 1853-ban adta ki először költeményeit egy kötetben. Azóta a szépirodalmi lapokba igen sokat írt — sikerült genregpeket, hazafias költeményeket és szép népdalokat. Az ötvenes években Arany Jánossal és Szilágyi Sán-dorral együtt tanárkodott a körösi főiskolán. — Élete utolsó szakát nagybőrbá betegesen töltötte; nehányszor a tébolydába kellett szállítani. Ott a mértékletes élet mellett kigyógyult ugyan, de a mint kibocsátották, megint csak folytatta régi szomorú életmódját. A testileg lelkileg megtört szerencsétlen aggyástyánt az idén a budai irlalma-sok kórházában ápolták. Ott a halál megszáditot-ta szenvedéseitől. Nagyon szomorúak lehetnek vég-napjai.

— **Katonai hírek.** Az őszi honvéd had-gyakorlatokra aug. 4-én M.-Vásárhelyre érkezett a cs. kir. 50-ik badeni ezred két zászlóalja és katonái [zenekara, az 51-ik Henrik ezredből 2 zászlóalj, az egész tartalék ezred Kolozsvárról és a 63-ik ezredből 2 zászlóalj Beszterczéről. To-rábbá 12 uchatiss ágyú és egy divisio tüzérség. Aug. 5-én érkezett meg a szomszédos községekbe a 3-ik cs. kir. lovas ezred 3 zászlada, a melyau, végén a m.-vásárhelyi 9-ik honvéd lovas ezred-del együttesen fog működni. A honvéd csapatok aug. 22-én érkeznek M.-Vásárhelyre. A nagy zár-gyakorlatok aug. 30-án, 31-én és szept. 1-én lesznek. Ghy czy Béla honvéd tábornok a hétfői esti vo-nattal, kíséretével együtt, a hadgyakorlatra szin-tén M.-Vásárhelyre érkezett. A szállásukra miatt csak a törzstisztek helyeztethetők el bent a városban, míg a tisztikar, a századosok lefelé a honvédsátoriálból tiszti lakosztályaiban helyzetet-tel. Lauber altábornagy szintén oda ment. A katonaságnak meleg napjai lesznek.

— **Kállay Ödön meghalt.** Kállay Ödön, Szeged városa II-ik kerületének országgyűlési képi-selője, f. hó 5-én tüdőszélhűdésben elhunyt. A boldo-gultól álljanak itt a következő életrajzi adatok: Nagykalói Kállay Ödön született Szabolcs-megyében Napkoron 1815-ben. Az 1843-ik évben Csanád-megyé, 1847-ben pedig Szabolcs-megyé választá-meg követének s mint ilyen tevékeny részt vett a nemzeti nagy átalakulás munkájában. Erőlyessége és népszerűsége által sikerült Kállaynak 1848-ban a bécsi demokrata egyuletekt és diákokat a ma-gyarok ügyének megnyerni, úgy hogy a később híressé vált bécsi legió alakulása, mely Bem alatt Erdélyben a magyar szabadságharcz zászlói alatt oly hősiességgel s dicsőséggel harczolt, Kállay mikodésének köszönhető. A Zrinyi zászló-alj alapítása is az ő érdeme. Kállay egyike volt azon kormány-biztosoknak, kik a szűz Komárom várának felszerelésével és őllemezésével bizattak meg. Hogy e feladatot sikerrel oldotta meg, mu-tatja az, hogy Komárom vára 5 hónapon át dia-dalmason állott ellent az osztrákok ostromának, míg nem 1849. ápril havában a magyar seregek által az ostromtól felmentették. Kállay a debre-czeni országgyűlésnek is mindvégig tagja volt. Az 1861-iki országgyűlésen a határozati párt egyik leghatározottabb tagja volt. Az 1865-ik évben egyike volt az akkor még csak hét tagból álló szélsőbaloldalnak. Az utóbbi időben szereplése mindenki előtt ismeretes. A törökbarát mozgal-makban az ifjú szívű 60 éven felüli agg hazafi,

élénk részt vett. Így a többek között elnöke volt a Plevna elestét követő népgyűlés előkészítő bi-zottságának. A szőnyű vész után, mely Szegedet érte, mint kormánybiztos Szegedre küldetett s ott az életemetési s rendőri osztálynak fáradhatlan vezetője volt. Meg kell megjegyeznünk, hogy a 64. éves korában elhunyt hazafi a függetlenségi párt-nak mingyégig buzgó híve s egyik legradikálisabb tagja volt.

— **Tudós madarak.** Pécsi István T. Vezsenyőrl a következőket közli a „Hon“-nál: Becses lapja 176. száma esti kiadásában olvastam azon forradalmi dalt terjesztő feketeterítő történe-tét, legottan eszembe jutott egy görög antho-logiai epigramma, mely már lefordítva rég asztal-fiókomban hever; a jó alkalmat használni akar-ván, sietek önnel közleni, ha jónak látja, tessék kiadni kuriozum gyanánt ily cím alatt: Semmi sincs a nap alatt! Az epigramma rimes versek-ben így hangzik:

Caesar dicsérete.

Egy papagály, mely emberi
Szavat tudott követni jól,
Az erdőbe szökött ki a
Kalitka szák hajlékiból;
És a dicső Caesar nevét,
A melyet ő jól betanult,
Repülte kiáltózá
A fák magas ágairul.
És tőle megtanulta ott
A többi az üd vő z! szavat!
Most versenyen török maguk,
Melyik mondja előbb ki azt.
Órfius rég kobozával
Csapán vadat szelidített,
Caesar, mostan a madarak
Kiáltozzák nagy nevedet!

Ezenetársulásnál fogva még egy más ilyen jut eszembe.

Midőn Caesar actiumi győzelme után Ró-mába visszatérte, az üdvözlők közt volt egy em-ber, ki kezében egy hollót tartott, mely Caesar-nak ezt kiáltotta: Üd vő z! g y g y ő z e l m e s Caesár! mit ő meghallván, nagyon elcsudálko-zott rajta és a hollót drága áron megvétetni pa-rancsolta: mit egy szegény csizmadia látván, ő is be akart tanítani egy hollót, hasonló üdvözle-tre, de vele sehog sem boldogulván, ezt szokta volt mondogatni: Oleum et operam perdidit ille azaz: Füstbe ment minden munkám és fáradságom! Végre a holló mégis megtanulta az üdvözlötet, mit egy alkalommal Caesar-nak elmondott, de ő azt felelte reá: Van már ilyen üdvözlőm otthon elég; a hollóknak most még az is eszébe jutott, mit szegény gazdája szokott mondogatni. Oleum et operam perdidit, ezt is tehát utána mondta Caesar feleletének, melyen ő elmosolyodván, a a hollót két annyi áron megvétette! Nem tudom, a franczia adoma nem ezek alapján van-e újra föltalálva.

— **Égbekiáltó bűn.** Tabristól délre Ar-dilan tartományban fekszik Szihua városa, hol kurdok laknak, kik bár névleg elismerik Persia fenségességét, de azért saját maguk választotta feje-delem által kormányoztatnak. A kurdok mohame-dánok, erkölcsök és szokásaik arégichaldaeaiakra emlékeztetnek kiktől állítólag származnak. A ke-resztényeket, engesztelhetetnül gyűlölik s nem is akarnak velők érintkezni. Ennek dacára sok ke-resztény és zsidó él közöttük. — Fejedelmük nem régt megbetegedett, s egy keresztény orvosért küldött. A fejedelem e tette fölött annyira felbőszül-ték a kurdok, hogy házá körülverték, felgyújtot-ták, s a fejedelemhez tartozó több egyéut megöl-ték. A fejedelemnek meg kellett ígérni, hogy inkább nem gyógyíttatja magát, minthogy keresztény or-vos gyógyítja. — A fejedelem négy nap múlva meghalt.

— **Halálozás.** Alólirottak fájdalomdu-it eszivel jelentik, hogy úrv. Sepsi Lajosné, szüle-tett Borozsáfalvi Roska Anna a folyó évi au-gusztus hó 4-én reggeli fél 3 órakor életének 59-ik, öavegysége 18-ik évében tüdőfőgdag kö-vetkeztében megszűnt élni. Földi részei folyó hó 6-dikén d. u. 5 órakor fognak rom. kath. szer-tartás szerint nagy bidutzai 12. számú szállásá-ról a közös sírkertbe kikisérteni és az öröknyu-galomnak átadni. A béke augyala virasszon po-ral felett! Kolozsvárt, augusztus 4-kén 1879. Sepsi Béla, Sepsi Ádel, Sepsi Anna, férje dr. Ve-ress Lajos, vasuti orvos, mint az elhunyt gyermekei. Veress Iván, mint az elhunyt unokája. Roska Anna, Roska Liza, mint az elhunyt unokatestvére, és számtalan rokonai, barátnei és ismerősei.

— **Az elesett Napoleon Lajos** her-czeg szobra a „Morning Post” szerint, melyet a Westminster-apátásé királyi kápolnájában fog-nak felállítani, a herceget fekvő helyzetben fog-ja ábrázolni, melyen az alak jobban megfelel a kápolna jellegével.

— **Nagy tűz** Konstantinápolyban. Julius 22-én borzasztó tűz volt Konstan.inápolyban. Or-takő külváros, mely a Bosporus partján gyönyörű helyen feküdt, teljesen leégett. Közel 1000 ház lett a lángok áldozatává. Több emberélet is elve-szett. A tűz okát még eddig nem lehetett kitűdni.

— **Óriás czápa.** A fumei kikötőben ne-hány hét óta egy óriási czápa mutatkozik, melyet számtalan kísérlet dacára sem sikerült eddig el-fogni. Egyszer már belekerült a kifeszített halóba,

de azt csakhamar szétépte. A czápa körülbelül 6000 kilogramm súlyu lehet. A fumeiek ekként meg vannak fosztva azon mulatságtól, hogy a sza-bad tengerben fűrődjenek.

— **Borzasztó bosszu.** Amerikai lapok írják: F. évi május havának közepe táján hajme-resztő jeleneteknek volt tanuja két vonatvezető a Pacific-vonalon. Az Amerikában szokásos sebessé-gel haladt az óriási síkságon a vonat: egyszer csak a vonatvezetők látják, hogy a sínek mellett óriási férfi áll, két karjával magasan, a légben tartva egy fehérbe öltözött nőt mozdulatlanul, mereven. A férfi szándékát gyanítván a vezetők, a vonatot lassították, de egészen megállítani nem tudván, eszközözé váltak a rettenetes bosszuszuk. Mikor néhány lépésnyire voltak már a férfinhoz, az a kezében tartott nőt a sínek közé dobta, s a következő pillanatban a szerencsétlen teljesen össze-zuzva, élettelenül, szétszort tagokkal hevert a ka-vicsos talajon. A gyilkos nem futott el, gyönyör-ködvé nézte a jelenetet, s mikor elfogták — bam-ba nevetése, merev tekintete elárulta, hogy örült.

A „KELET” magán távirata.

Feladottat Budapestén aug. 7. 2 ó. — p. reggel.
Érkezett Kolozsvárra aug. 7. 2 ó. 2 p. reggel.

A „Deutsche Zeitung” szerint a a nagyvezér, midőn elterjedt a hír az osztrák-magyar csapatoknak Novi-bazárba leendő bevonulásáról, nagy-követünkhöz fordult felvilázosítás-ért, minthogy Anglia és Olaszország képviselői e hírek nagy fontossá-got tulajdonítottak.

Árték- és váltófolyam.

1879. augusztus 6.

Magyar aranyjáradék		93.55.
„ kincstári utalv.	1 kiboosát	—.
„ „	2 „	—.
„ keleti-vasut elsőbség 2	„	84.30.
„ állami kötvény 1876 év	„	74.90.
„ vasuti kölcsön	„	112 75.
„ földterhermentesítési kötvény	„	87.25.
temesi	„	85.25.
erdélyi	„	85.—
horv. slayon	„	87.50.
magy. szőlődézmá váltáság	„	90.75.
Osztr. egységes államadósáág papirban	„	67.25.
„ „ ezüstben	„	68.40.
„ aranyjáradék	„	78.80.
1860. államsorsjegy	„	126.50.
Osztr. nemzeti bank részvény	„	8.31.
„ hitelrészvény	„	273.—
magyar. hitelbank	„	258.50.
Ezüst	„	—.
Cs. k. arany	„	5.46.
Napoleon'd'or	„	92.22.
Német bírod. mark	„	56 75.
London	„	115.85.

Távíratí tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzé-teiről auguszt. 5.

Gabona	F a j	Ára 100 kg.	
		tól	ig
		frt	kr
Buza	bánsági tisza-vidéki pest-vidéki fehértaljai bácskai	10 70 11 10 10 85 10 40	11 20 11 65 11 — 11 35
Rozs	magyar	7 15	7 25
Árpa	takarmány	6 60	6 75
Zab	magyar	5 75	6 —
Tengeri	bánsági	6 60	6 50
Repeze	másnemű	5 25	5 25
Köles	káposzta	11 20	11 1/2
	bánsági	10 1/2	10 1/2
	magyar	5 1/2	5 20
Szakvány (Uszacs)	buza	12	12 20
	tavaszi szállítandó	11 15	11 05
	Szept.—Oktre szállítan.	—	—
	tavaszi szállítandó	—	—
szesz (ny.)	Májusra—junira szállít	11	11
	káposzta Aug. Szept. szál.	11 1/2	11 1/2
	bánsági Jul. Aug. szállít.	10 1/2	11 1/2
	100 liter százalékként.	29	30

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Pénz kölcsönöket

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztés és 4000 frton fölélieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén esz-közölöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:
Hat. engedélyezett

„Ipar és Kereskedelmi ügynöki Iroda”

Kolozsvárt, Páris utca 19 ik sz.

saját ház.

(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1—4 óráig.)

quett volt, melyre az 5 miniszteren kívül P. uyer, Quartier és Larcy, Thiers volt miniszterei, s még a vidéki legitimista lapok szerkesztői is hivatalosak voltak.

Este 9 órakor nagy fogadási volt Bernard és neje részéről a városház őrési termében, melyek 4000 embert képesek befogadni. A fogadáson Thiers és Dosne kisasszony résztvettek. A nap ünnepélyességeit nagyzerű tűzijáték fejezte be az Arc de Triomphe-on.

A szobor leleplezését követő napon, hétfőn volt a nagy díszmenet, 20 csoportban, melyek Lotharingia történetének 10 korszakát jelképezték.

Végül nagy katonai szemle volt több mint 10 ezer lovas fölött, a lovasság minden fegyverneméből.

— A „Diritto“ olaszországi tükintélyes lap, egy budapesti levélben szigorúan elítéli a magyar sajtó egy részének azon irányát, mely a kormány minden lépéseinek, tetteinek vagy szándékainak gyanúsításában, vádolásában vagy rágal-mazásában nyilatkozik. „Tekintve — így szól a levelező — a mit a lapok négy év óta Tisza ur és kormánya ellen írnak, azt hinnék, hogy Tisza a hazáért mit sem tett, sőt ellenkező irányban működött, holott úgy honszeretetének mint becsületességének tündöklő és csalhatatlan példái állnak előttünk. Ha Tisza ur csakugyan oly veszedelmes államférfi, a milyennek ellenségei által mondatik, miért bírja egy a korona mint a parlament nagy többségének teljes bizalmát? Azon-nét jön, hogy mindaz, a mit ellenségei róla állítanak nem igaz. Tisza nézetünk szerint oly államférfi, ki a reá bízott ügyeket derekasan vezeti. Hibája talán az lehet, hogy tárcáját nem igen akarja ellenségeinek átengedni és hogy határozottan vonakodik azt tenni, a mi most és jövő-re is hazájának ártalmára lehetne.“

„Tisza állása — így folytatja a levelező — csakugyan igen nehéz, mert számolni kell a helyzet kérelhetetlen követelményeivel; bárki állana is az ő helyén, kénytelen volna azon óvatossá és észlelyes magatartást követni, melyről Tisza négy év óta oly sok tanubizonyosságot adott. Más út nem létezik sem Magyarországra, sem Ausztriára nézve, bármint beszéljenek is azok, kik a világeseeményeket csak saját kedvük és felfogásuk szerint szokták bíráltni. De végre azok is átláthatnák, hogy a viszonyokhoz Tiszának nincs köze, mert azok az európai rendezetnek, valamint Magyarország föld- és néprajzi helyzetének stb. következményei, minek folytán, e roppant nehézségeknek közepette se Tisza, se más államférfiú másként nem tehet.

Egyedül tevékenységgel, összetartással és egyetértéssel érheti el Magyarország azon erkölcsi és anyagi jólétet, melyet a mai viszonyok közt akár Tiszától, akár bármely más kormányfőtől hiába követelnünk.“

— A román vasutakat egész esőndben eladták Berlinben. Ezt a hírt közli a Jassyban megjelenő „Stafeta.“ Ez valószínűleg kacsának fog bebizonyulni; eddig legalább határozottan azt beszélték, hogy Boerescu miniszter végképen semmit sem végzett Berlinben, a mivel aztán nem indokolatlanul hozták összefüggésbe a német kormány merev magatartását, a melyet a zsidó-kérdésben elfoglal.

hallatlan gonosz tervre határozta magát a rágal-mazó. A szerencsén neje ugyanis, mint mondták, gyakran ment a zászló tartó nejének látogatására s a nap jó részét ott töltötte nála. Látván, tehát, a zászló-tartó, hogy ilyenkor magával viszen egy zsebkendőt, melyet, mint tudá, a szerencsén aján-dékozott neki s mely már himzűssel igen finoman volt kivise épen ezért mind a szerencsén, mind neje által nagyrabecsültetett: a végén arra határozta el magát, hogy titkon elloplja tőle e zsebkendőt s az által készíti elő vesztét. Volt neki egy három éves lánykaja, a kit Disdemone nagyon szeretett. Fogta tehát ezt, mikor a szerencsén holgy egy nap ismét e gonoszterv házába ment, s kárijára emelve előbe helyezé, Disdemone elvéve s keblére szorítá. De a csaló, ki a szem-fényvesztéshez kitündöklő értéit, e közben oly ügyesen lefejté övére zsebkendőjét, hogy a hölgy észre sem vevé s a val nagy vígan odább állt. Disdemone minderről semmit sem sejtve, haza ment s más gondolatokkal levén elfoglalva, nem is kereste a zsebkendőjét. Nehány nap múlva azonban csakugyan kereste, de nem találva, nagyon megjedi, hogy hátha a szerencsén, mint szokta, megint tudakozódni talál utána.

Az istentelen zászló-tartó azonban alkalmas időre lesett, elment a csapat-parancsnokokhoz s alá-való alkalossággal ott hagyá a zsebkendőt ágya fejénél, a mit a csapat-parancsnok csak más nap vett észre, mert midőn felkelt, rá taposott a zsebkendőre, mely leestett volt a földre. Mindjárt megismerte, hogy a Disdemone, de el nem tudta képzelni, hogyan kerülhetett az ő lakába s elhatározá, hogy visszaadja tulajdonosának. Megvárta, a míg a szerencsén elment hazulról, a ház hátulról ajtajára került a kopogtatást. De szerencse, mely, úgy látszik, a szegénynek vesztére, szövetkezett a zászló-tartóval, úgy akarta, hogy a szerencsén abban a pillanatban ismét haza tért. Hallván tehát, hogy kopognak az ajtón, az ablakhoz lépett s nagyon felbosszankodva szól: „Ki kopog ott?“

— A prágai lapok közlései szerint azon kérdés, belépjenek-e a csehok a reicherathba, elintéztnek tekinthető. Legközelebb a cseh reicherathbéli és tartománygyűlési képviselők értekezletet tartanak, mely elár már kész indítvány fog terjesztetni a reicherathban való részvétellel iránt. Az indítvány elfogadását kétségtelennek tartják.

KÜLFÖLD.

Czettinyéből írják a „Pol. Corr.“-nek, hogy a fejedelem a miniszterelnököt és a volt külügyminisztert azért küldte Konstantinápolyba, hogy a portát a határigazgatási kérdésben engedékenyebb magatartásra bírják. A fennálló helyzetnél fogva a montenogri kormány kénytelen a török határon tetemes csapatlétszámot fenntartani, mi a földek művelésére tetemes hátránnyal jár. Czettinyében főleg Ausztria-Magyarország baráti szolgálataira számítnak a portánál s hiszik, hogy a határigazgatási kérdés monarchiánk befolyása mellett kedvezőleg fog megoldatni.

Németországban az agrar-mozgalom erősen megindult. Bismark herceg jól számított, midőn többségének megtartását e mozgalomba helyezte. Az agrariások sérnyen készülnek a választásra s programjuk a német kancellár gazdasági programjával azonos. Ha az agrar elemek Bismarckkal tartanak, akkor neki nem igen lesz szüksége az ultramontán pártra és ezért nagyon megfogható az, hogy hivatalos lapjai nem is sietnek a kibékülést a római királival tudatni. Ugy látszik, a katolikus párt csak ultimum refugiumja Bismarcknak.

A hadseregben töltendő szolgálati idő megrövidítéséről sokat beszélnek jelenleg az olaszországi hírlapok. Az „Italia Militare“ azt a javaslatot közli, hogy a contingens nagyobb részének megrövidíthető szolgálati ideje, és pedig úgy, hogy bizonyos szolgálatot teljesítők és az alisztek öt évig maradnának a hadseregben, a többiek pedig csak két évig. Hogy kik tartozzanak az egyik és a másik osztályba, e fölött sorshuzás döntene a sorozás alkalmával.

Konstantinápolyból jelenti a „Neue freie Presse“: A porta felszólalására távozik az angol flotta a Bezika öböléből és Lemnosba megy. A szultán születésnapján zárva lesz a fényes porta. A palotában fogadás lesz, azután pedig lakoma, a melyre Eichy gróf is hivatalos.

A novi-bazári szandzsák megszállásáról.

A novi-bazári szandzsák megszállásáról hoztunk több bécsi lap.

Egymásután ide igatjuk az occupatióra vonatkozó híreket.

A „N. W. Tagblatt“ ezt jelenti: „Az osztrák-magyar katonai hatóság részéről már megtették a rendszabályok, hogy adandó alkalommal, azaz a bizottság visszatérte után, a bevonulást Novi-Bazárba eszközölni s a bizottság tagjait balesettől megoltalmazni lehessen. — Kétségtelen, hogy a határon túl taktikailag szervezett albán csapatok vannak. E napokban az

Mikor a csapat-parancsnok hallá a szerencsén szavát, félt, hogy le talál jöni romlására s így egy szó nélkül elkezdett futni. A szerencsén lejtött a lépcsőn s kinyitá a kaput. De mikor kilépett az utcára, hogy lássa ki az, már nem találta ott. Visszatért tehát, jűhősen a házba s nejtől kérdezé, ki kopogtatott? Ő, a mint, hogy igaz is volt, azt felelé, hogy nem tudja.

„De nekem úgy tetszett, mondá a szerencsén, hogy a csapat-parancsnok volt.“

„Részemről, viszonzá, nem tudom, ő volt-e vagy más valaki.“

A szerencsén visszafojtá dühét, bár mérge emészte, de nem akart semmihez kezdeni, míg nem beszél a zászló-tartóval; gyorsan elment tehát, hozzá s elbeszélte neki az esetet, arra kérve őt, hogy a csapat-parancsnokot kérdezze ki a dolog felől. A zászló-tartó pedig örülve e rá nézve oly kedvező eseménynek, készségesen meg is ígéré. Pár nap múlva, tehát, oly helyen szólítá meg a csapat-parancsnokot, a hol észrevétlen a szerencsén is jelen volt s láthatta, mint beszélgetnek. Ott beszélt vele ezer mindenféleképp, de egy szóval sem Disdemonáról, bahotázva kacagott, rendkívüli csodálkozást színelte s kezeit, fejét úgy rángatta, mint a kinek a világ legnagyobb csudáit beszélék el. Mihelyt a szerencsén látá, hogy elváltak, oda lépett a zászló-tartóhoz, hogy meghallja tőle, mit beszél az amaz. Ez elején ugyan csak kérte magát, végül pedig így szól: „Semmit sem hallgatott el előttem s bevallotta, hogy élvezte nődet, a hányzor csak távolléted által alkalmat nyújtottál rá. Mikor utolazor volt nála, kapta tőle azt a zsebkendőt, a mit esküvőtök alkalmával ajándékoztál neki.“

(Folyt. köv.)

osztrák-magyar határőrségi csapatok ágyúörgés által lettek felriasztva; ami azon feltévére szolgáltatott okot, hogy az albánok valamely ponton határsértést követtek el: azonban kitűnt, hogy Banjánál Priepolje közelében az albán határ tulajd oldalán, tűzérési gyakorlatok tartottak.

A „D. Zig.“ ezt írja: „Augustus hava minden ellentétes állítások dacára — úgy látszik — ocpentó-hónap lesz. Husni pasa, a porta megbízottja s a Szerajevóban levő osztrák-magyar katonai parancsnok közti megegyezést történt a Novibazárba való bevonulás módjait iránt. Osztrák részről rajta vannak, hogy az elfoglalandó terület lakosságával való összeütközést kikerüljék. — Ezért tetteit osztrák részről az az engedmény, hogy a bevonuló csapatok számára külön házak fog-nak bérletetni, vagy barakkok építtetni; mert a Korán tiltja azt, hogy muzulmán nők a gyaurokkal egy fedél alatt maradjanak. — A mohamedánok vallásos előítélete iránt tanusított ezen gyöngöd tekintet dacára sem bízhat, hogy az occupatiót békés uton végre lehessen hajtatni, miután legújabb hírek szerint az albán liga el van határozva fegyverrel ellenszolgáltatni a csapatok bevonulása ellen.“

A „N. Fr. Presse“ egy janinai távirata, mely Corfun át érkezett Bécbe, aug. 2-dikáról jelenti:

„Mindem jel az albánok azon szilárd elhatározását sejtí, hogy az osztrák csapatok bevonulását a legszélsőbb ellenállással fogják fogadni. Ellenlétben azzal, a mit bizonyos lapok állítanak, állíthatom, hogy az albánok sobasem mondtak le arról, hogy hazájuk védelmére Ausztriával megküzdjenek. E szándékukban bátorítja őket Olaszország, mely arra mógatja őket, hogy ők is alegnyomatékosabban követeljének saját részükre önkormányzatot. Sőt teljes okom van binni, hogy már egy olasz hget hoztak Albánia fejedelmévé javaslatba.“

Az albánok készülődéseiről ugyancsak a „N. W. T.“ a következőket írja:

„Az albánok Mussan bég vezetése alatt fenygetőleg gyűlekeznek a novibazári szandzsák-ságban. — Jól szervezett tűzérőgek is van, mit egy volt garibaldinus tiszt vezényel. Az osztrák magyar csapatok által megszállt vidékekre élelmi szerszék szállítani halálbüntetés terhe alatt tiltva van.“

A zulu háboru.

Az angol hírlapok egyhangulag azt jelentik, hogy a zulu háboru befejezettnek tekinthető.

A „Times“ constatlja, hogy az ulundi csatában 25,000 zulu vett részt és ezek közül 1500 esett el. Lord Chelmsford még mindig Entonjanenben van, a hol Wolsley gyűlést fog tartani jul. 17-én a főnökkel, hogy kihirdesse a Zuluország részére jövendőben érvényes rendelkezet. Cetewayo és Sirayo kivételével valamennyi előkelő főnök meghódolt. A zulus is kivétel nélkül megadják magukat.

Azt hiszik, hogy Ekowe és Kwamagwasa központja lesz két vagy öt kerületnek, a melyekre a Zuluország föl fog osztatni, a melyek mindegyikének európai ember lesz a főnöke. Azt beszélnek és remélik, hogy Cetewayo, ha megadja magát, vagy fogolylyá lesz, vagy nem emeltetik fölébb a trónra. A tapasztalt emberek mindnyájan osztják azt a nézetet, hogy Cetewayo urszkodása mellett a győzelem minden gyümölcse sikertelenné válnék. A Zuluországot a közigazgatási czélokra hozott minden áldozat nélkül kormányozhatja a királyné, mint angol területet.

A háborúnak hirtelen vége közvetlen következménye Chelmsford győzelmének.

Fürdői levél.

Borszék, aug. 4-én.

T. Szerkesztő úr!

Azon reményben, hogy a „holt idényben“ nem fogja ön azt a papírkosárra dobni, megreszkírozok — laicus létemre is — egy fürdői levelet.

Aszóth-Zichy-ügy, mozgósítás, boszniai lázadás stb. rómséges hírek mellett, talán még a nyájas olvasó is örömmel vesz a fenyesek bonából, egy vándor madarat, még az ő egyszerű fürdői costumjában is.

Mi türes-tagadás, ön Borszékot szeretem. Azt hiszem, nemcsak Erdély, de egész Európa egyik legelső fürdője, illetőleg gyógyhelye lehetne. Mondom „lehetne“, mert fájdalom, eddig még nem az. A természet megáldotta mindazzal, ami az igazán jelességre szükséges és mégis aránylag kevesen látogatják. De úgy szokott ez mai napig lenni: a természetet művét az emberek kell kidomborítani, felczicmozmasni; valódi szépségük, jóságuk, csak így tűnik igazán föl; s Borszéken ezen emberi mű, csak lassan fejlesztetik tovább. De mégis fejlesztetik.

En Borszékot utolazor ezéltől több évvel láttam; azóta mostanig több dícséretre méltó történt itt; de még több is történhetett volna. Amaz időből azonban egyet nebezen nélkülözök, sőt azt hiszem, nélkülözök velem együtt az egész publicum: azt a jó, kedélyes társas életet, ami

nehány évvel ezelőtt, oly kedvessé tette ezen fürdőt.

Mi ennek az oka? A közönség bizonyára nem! Az unatkozás, a sóhajlás, a kedély-lehangoltság ennek épséggel nem lehet kedvezőe. Ő szorakozni, mulatni szeretne. Neki nagyon is terehere van — arra kell, hogy legyen — hogy szomszédját ő, szomszédja pedig őt, oly kacsul szemmel nézi.

De ha nincs, a ki a tömeget összehozza, össze-vissza keverje, mint a kártyaosztó a kártyát. A sétátéren — szép időben — ugyan összegyűlünk; de mindannyian úgy vagyunk, mint-ha nem is fürdön, hanem valamely ellenséges táborban volnánk. Így még a Salamon zenéje is hidegen hagy, nem villanyoz föl. Ráttetes. De a szájhősiesség, a sarlatanerianak az, a hol sarlatánok akarják a vezér-szeropet magukhoz ragadni, ilyen gyümölcse szokott lenni. Természetesen, épséggel nem Borszék előnyére.

Sarlataneria? Erről eszembe jut még egy más dolog is. Korábbi évekből emlékszem, hogy valamennyi orvos Borszéken azt prédikálta, hogy itt a bravour-fürdéseknak épséggel-nincs helye. Sőt hallottam erre vonatkozólag — s épen orvos-tól — még szomorú esetekről is. S mégis mit látnunk most? A bravour-fürdéseket épen orvos gyakorolja; ő meg a laicus publicumnak ebben példával elől. En igazán nem tudom, mit gondoljak erről. S nem ígér, ha még figyelembe veszem azt is, hogy épen ez az orvos az (mellesleg legyen mondva, 6 vagy 7 orvos is van Borszéken) a ki épen a fürdő-orvost uton-utfélen ócsárolja.

Valjon az ily bravour-fürdés, a fürdő-orvos elleni heez előnyre, javára válik-e akár a publicumnak, akár magának Borszéknek? Alig hiszem. De mit fájjon nekem a fejem, a mások bajáért? Eljön a . . . fürdői humbug.

Borszéken eokan vagyunk; máig 252 család 570 személylyel van a jegyzőkönyvbe beírva (és vannak még be nem írottak is). Szép közönség. Az ország minden részéből, nagy értelmiséggel. Időnk szép; sőt még a legrosszabb időben is ittuk a „kurát“ és fürdőtünk a „lobogó“-ban; és pedig azt bizonyítja, hogy itt még sem volt valami nagyon rossz időjárás.

Nálunk is volt már kettő. Az első, az évenként a helybeli iskola javára adni szokott bál volt. Ez mint megérdemelte, látogatott is volt. A második az este Salamon adta. Ez nem volt oly népes, mint azt a Salamon hegédje megérdemelte.

A míg az ember Borszékra bejut, a főmúltsága az, hogy szidja a törvényhatóságot azon inperitensek utért, a melyben a fürdővendégeket a „Közrezen“ gyönyörködteti; Borszéken helyt ellenben, hogy szétvonuljon a területelmes és valóban szép sétatéreken és erdőkbe, s ott ábrándozzék vagy gyönyörködje a természet szépségeiben soló vagy — ha nagy bajjal egy másodíck ómerőre is tehetett szert — duettben. No meg, hogy egy-egy jóízű anekdotán nevéssen.

Pl. X — megérkezik, nagy fáradtan Borszékra. Szobájába vonu l, hogy ott egy kisse ki-pihenhesse magát. De hát orvosilag constatlát dolog, hogy Borszékra nem pihenés végett jöttünk. Ergo ajtájan kopognak. „Szabad!“ Ajánlom magamat, én Y orvos vagyok.“ „Örrendek, hogy van szerencém, tessék helyet foglalni.“

Foly a társalgás, s majd: „En, mint orvos, már rendkívül otthon vagyok Borszéken, különben is az összes orvosi tudományok a kis újjamban vannak. Vajmi kevés orvos dícsékedhetik ilyenről. Ezeknél fogva, ha orvosra leend önnek szüksége, csak tessék bátran hozzám folyamodni.“

„Köszönöm! És szorakozni jöttem Borszékra; így nincs szükségem orvosra. Egyébiránt eddig úgy tudtam, hogy csak a kereskedőknél vannak utazó ügynők, most látom: utazó orvosok is vannak. Ezekkel nem élek. Magamat ajánlom!“ Erre Y. ur kalapját véve távozik; azonban nehegy azt tessék hinni, hogy bár kis mértékű pir is megjelent volna arcán. Oh nem! S ez természetes is: a tudomány ily nagy férfiat ily csekélységek hogy zavarnatják meg?

Unalmas levelemért kívánok a szerkesztő urnak kolozsvári tulajdonánál egy borszéki „Kosuth-kutát“ és egy „lobogót“, ha tudniillik meg nem serteném vele. Egyébiránt, ha terehere vagyok, nem fogok másodszer alkalmatlan-kodni.

Nem modern.

Az egyiptomi alkirály fölavatási fermánja.

A „Neues Wiener Tagblatt“ nyomán itt közöljük a szultán rendeletét, a melyben megálapítja Egyiptomnak az ottomán birodalomhoz való viszonyát:

„Tevfik pasának, dícső vezíremnek, a ki Egyiptom alkirályává hivatott meg, valóságos szerdári ranggal, kitüntetve Ozmanlie- és Medsidje-rendemmel. A mindenható tartja meg őt fényességben stb.“

Mintán 1296. betjeb 6-kán elmozdítottat Ismail pasa hivatalából, tekintettel szolgálataidra, becsületességedre és loyaltásodra úgy az én szemem mint Egyiptom ügyei iránt, tapasztaltságodra Egyiptom ügyiben, képességedre a rossz helyzet megjavításában, a melyben ez az ország

egy idő óta szenved és az 1288. maharrem 12-i fermán által megállapított örökösödési rend értelmében; átadtuk neked mint Ismail pasa legidősebb fiának az egyiptomi alkirályságot, a mint az van, régi határaiival és területeivel, a melyek ahhoz csatoltattak.

Mint hogy Egyiptom növekedése és virágzása, és lakosai biztonságának és nyugalmanak megszilárdulása legnagyobb gondunk tárgyát képezi, kevéssel ezelőtt császári fermánt bocsátottunk ki e czélból, a mely megerősítette ezen ország régi jogait is. Mint hogy azonban azon fermán néhány határozata nehézségekre adott okot, abban a szándékban, hogy megerősítsük azon privilegiumokat, a melyeknek csonkítatlanul kell fontartatniok, és hogy helyreigazítsuk és megjavítsuk azon privilegiumokat, a melyek némi változtatásra látszanak szorulni, még a következő határozatokat adjuk ki pótlólag:

E tartomány minden adója az én nevemben fog beszedetni. Mint hogy Egyiptom lakosai az én alattvalóm közé tartoznak és mint ilyenek senki elnyomását vagy zsarnokságát nem kötelesek elűrti, ezen feltételt alatt az egyiptomi alkirály dolgoztatja ki és hajtja végre a polgári, pénzügyi és törvénykezési igazgatásban szükséges belügyi szabályzatokat és törvényeket az igazságszolgáltatás megfelelő módon. Az alkirály fölhatalmaztatik, hogy kormányom politikai szerződéseinek csonkítása nélkül és kormányom ez országra való souveraine jogainak sértése nélkül, szerződéseket köthessen az idegen hatalmak ágen-seivel és megújíthassa azokat, a mennyiben a vámkokra, kereskedelemre vonatkoznak, ugyszintén, hogy oly megállapodásokat köthessen idegenekkel, a melyek belügyekkel foglalkoznak, és pedig a kereskedelem, ipar- és földművelés fejlesztése czéljából, az idegen lakosok rendőri ügyeinek s kormányával és a helyföldiekkel való viszonyaikkal rendezése czéljából.

E szerződéseket a kihirdetés előtt közölni fogja fényes portámmal az alkirály. Az alkirály teljesen és korlátozatlanul rendelkezik az ország pénzügyeiben, de csak olyan kölcsönök kötésére lesz joga, a melyek a jelenlegi pénzügyi helyzettel állanak összefüggésben és akkor is teljes egyetértésben jelen hitellelővel, vagy az érdekeltek hivatalos képviseletére megbízottakkal. Az alkirály semmi ügy alatt, vagy alapon nem engedheti át másoknak részben vagy egészben az Egyiptomnak engedett és az ő reá bízott privilegiumokat, a melyek a souveraine hatalomhoz tartozó praeogativák kifolyása és semmiféle területet sem engedhet át. — Egyiptom kormány gondoskodni fog, hogy rendszeren megfizesse a 750.000 türk fontban megállapított tributumot. Az ércpénzt az én nevemben vereti Egyiptom. Béke idejében elegendő lesz 18.000 katonára Egyiptom belső rendjének őrszésére. — E szám nem szaporítható; mint hogy az egyiptomi haderő azonban az én kormányomnak is szolgáltatára áll, abban az esetben, ha háboruba keverednék a porta, illő arányban szaporítható. A szárazföldi és tengeri haderő zászlója és tiszti fokozatok ugyan azok lesznek mint az én hadseregemben. Az alkirálynak joga lesz a szárazföldi és tengeri haderő tisztjeit az ezredesig bezárólag, a polgári hivatalnokokat pedig a szamie rangjáig bezárólag kinevezni. Az alkirály kormányom beleegyezése nélkül ezentul nem építhet pánzélos há-jókat.

Te szigorúan ügyelni fogsz az említett feltételek megtartására, a melyek szentesítettén császári iradémmal, az én jelenlétemben poszteltettek meg, ellátva császári aláírassommal, a melyeket megvisz neked . . .“

Lapszemle.

Az „Ellenőr“-ben gr. Bánffy Béla kinyilatkoztatja, hogy becsülni és tisztelni tudja azoknak nézeteit, kik a feltétlen választás mellett vannak. Mert azt a mult érdemeihez való kegyeletes ragaszkodásnak tartja. De a modern kor követelményei következtében mint sok egyébtől, ettől is meg kell válnunk. Nem látva át, hogy az autonómia s a közszabadság vezényezetve legyen a tisztviselők kinevezése által, nemzetiségi szempontból pedig azt czélszerűnek tartván, leírja azt, hogy az ellenőrzési jogot miként óhajtáná, hogy gyakoroltassék. A megve vagyis helyesben törvényhatóság jelenlegi összealkotását nagyban és egészben helyesnek tartja; noha óhajtáná talán azt az érdekképviselet alapján még kisse változtatni, főleg az oly városokban, melyek külön törvényhatósági joggal vannak felruházva. Itt az ipar és kereskedelem képviseletét óhajtáná kisse megerősíteni, de a jelenlegi összealkotást is elég czélszerűnek tartja. A különbség a jelenlegivel szemben csak az, hogy a megyei gyűlések elnökletét, ha egyszer kinevezett lesz a tiszti kar, nem bízná a főispánokra, hanem a megye által hat évre választott és 6 fősége által a kormány ellenjegyzése mellett megerősített elnökökre. A főispánoknak csak annyiban engedne a gyűlések mikéntjére befolyást, hogy mindazon határozatok, a melyek ellen jegyzőkönyvi tiltakozást adtak be, mindaddig érvénytelenek, míg egy felsőbb forum e tekintetben nem dönt. De ezen tiltakozásaiért a felelősséget magára kell vállalnia. A választott elnökök fizetés nélkülük lennének és az elnöklet alatt folyt tárgyalásokról és hozott határozatokról felelősek

Azonban ezeknek semminemű administratív teendőjük nem lenne. Kicsinyben körülbelül azon viszonyban kellene lenniük a főispánokkal, mint a mily viszonyban van a ház elnöke a felelős kormányal. Ezekből kifolyólag a főispáni méltóság mint ilyen megszűnnék, mi azonban főrendiházunk reformjával a legszorosabb összeköttetésben levén, a terv csak ennek megtörtéte után volna fogantasítható. Feenntartás azonban még nagyobb garancia kedvéért a törvénynek jelen intézkedését, mely szerint a megyéknek csak a kormány által jóváhagyott rendelkezései lehetnek érvényesek. Egyidejűleg megadná a megye közgyűlése tagjainak az interpelláció jogát, mely interpelláció intézkedések bármely tisztviselőhöz, az illető felelősi tartozik. — Egyidejűleg czél-szerűnek vélné azt, hogy a törvényhatóság közönségének a gyűlések alkalmával a közügyek részéről kimerítő és alapos jelentések tészenek. — A fegyelmi jog csak annyiban ruháztatnak a megyére, a mennyiben nem vonatkozik meg azon jogosultsága, hogy az illető tisztviselőt, ha netalán elfordulának ilyen esethez, bíróságok után kereset alá vethesse. Ezen rendes bíróságok nemcsak a jelenleg codificált törvények felett, hanem esetleg olyanok felett is ítélhetnek, melyek közügyeknek erőszak, hanyagság, pontatlanság stb. eseteiben szükségessé teszik, hogy közügyek bíróságok alakuljanak. De azért a felfüggesztési jog nem volna megadva a megyéknek, hanem míg a tisztviselő el nem ítélte, elmozdíthatlan a törvényhatóság részéről. Ott, hol oly esetek fordulnak elő, midőn az ítélet előtt is vagy egyáltalán magasabb politikai szempontból a felfüggesztés elkerülhetlensége állana be, azt a megye csak a felelős kormány által eszközölhetné. A közügyek bizottságok szervezetét pedig, mint a nyilvános ellenőrzés nagygaranciáját, fentartandónak vélné, de azon viszonyban lenne a nagygyűlésekhez, mint jelenleg állanak.

Az „Egyetértés” úgy találja, hogy körültebb fecsérlése ország érdekében, ország közügyének soha sem történt, mint Tisza Kálmán óta. És a mikor így áll a helyzet; a mikor az adók elviselhetlenül felosigazságvá; a mikor az adó-vevőre hátró kieszi; az uszora pedig kieszi a szántóvető kezéből az eke szarvát; a mikor minden városban, minden faluban, minden nap szól a dob a kótyavetésre, mintha hadsereg indulna véres csatára; a mikor birtokos pástul, iparos koldul, kereset pang, inséges termés inséget terem smég isten csapásai is végig száguldoznak a szerencsétlen ország földjén: akkor elől a kormány s előállanak bérencslapjai s országnak-világnak hirdetik, hogy az ország népe soha se volt boldogabb, az állam pénzügye soha se volt virágzóbb, mint most. Ferditnek szemtelent, számot számra halmoznak könnyelműen, hogy bebizonyítsák a nemzet boldogságát. Az eredmény, melyet a szabadelvű párt kormánya a pénzügyek terén felmutathat — így szól egyik fizetett lap — oly fényes, hogy valóban csodálkoznunk kell, miként lehet az félremagyarázni. Boldog isten! több mint harmincz milliói adóemelése daczára a folyó év első felében máj harminczkét milliói deficit! És ezt nevezi Tisza Kálmán kormánya fényes pénzügyi eredménynek!

A „Hon” szerint a novibazári megszállással külpolitikánk alapgondolatai domborodnak ki: kereskedelmi, politikai és stratégiai szempontból egyaránt, mert ezáltal vonjuk el a katonai vonalat Szerbia és Montenegro közt; mindkét tartományt három oldalról sakkban tartjuk, úgy annyira, hogy sem a fekete hegyekben, sem Szerbiában még egy pástorsipot sem lehet megfújni másképp, mint a hogy mi akarjuk. Elérjük a Limonallal azt a nemzetgazdasági előnyt, hogy a saloniák kereskedelmi és vasúti vonal felett feltétlenül uralkodunk; és a körülmények segédelmével könnyen érvényesíthetjük érdekeinket a Balkán félszigeten. — Ezeket a vallomásokat teszi a „Pester Lloyd”, az a lap, mely a megszállás politikáját eleitől togra ellentz. Ha most elismeré, hogy ilyen eredményei lesznek: kérdjük tőle és mindenkitől, az áldozatokat nem felérlik-e amaz eredmények és előnyök? A külpolitika elhibázott és eszme nélküli volt-e, melynek alapgondolatát, a tényekből így olvassák ki ellenfelei.

A „Pesti Napló” szerint jó dolgunk van. Megyünk Boszniából Novi-Bazárba. Elfoglaljuk a Lim völgyét és építünk a hegy gerincekre vasútat, — negyven millióba fog kerülni Szerajevótól, így van praesimuláva. Aztán elfoglaljuk a Rigó mezőt, s Tisza Kálmán az országgyűlésen hivatkozni fog Hunyady Jánosra. Hiba; magna ingenia conveniunt. Utközben egy pár puská el-sült; a kik elültik, bizonyára rablók. Egy pár ember meghal, eltemetik; nagy czélokak nem lehet elérni kis eszközökkel. Pár millió, tíz vagy húsz, rámege a katonai hegyi partiera, de hisz a deficit úgy is akkora, hogy néhány millióval több vagy kevesebb rajta nem változtat. A monarchia pedig egy szép provinciával gazdagabb. Annyi népfej lakja, igazán kár lenne, ha az albanok hiányzanának a quodibetből, kiket a tudós Virchow, nem ok nélkül, a kelet legkitűnőbb népfajának állított egy alkalommal, midőn Andrassy fejalkatát nem dicserő. Ezek az albanok még megteszik azt a bolondot, hogy nem éneklik a Gott Erhaltét, mikor Württemberg herczeg had-

osztálya élén étalovaglászt tesz hazájokba. Ugy látszik, a civilisatíóól csak a hátultöltő fegyvert és a Krupp-ágyut ismerik. Da se baj, mert vagy lőnek az albanok katonáinkra, vagy nem lőnek: ha nem lőnek, a kormány és birlapjai fényes diadalt arattak, mert a berlini szerződés ezen pontja is békésen keresztültetett a lehet építeni a Bécs-Szizek-Nowi-Szalóniki vonalat hazánk nagy örömeire; ha pedig lőnek, akkor győzni fogunk s a kormány és birlapjai zászlóink dicsőségét és katonáink hősiségét zenghetik, mint a hogy megénekeltek Bosznia occupatíóját. Tebát csak rajta; a kinek nem tetszik — hallgasson.

Tanügy.

A tanodák állása az 1878—79. tanévben.

3) A dévai állami főrealtanoda.

A tanári testület e realiskolánál, a most letelt 1878/9 tanévben, a következőkből állott: Igazgató: Matusik Nep. János. Tanárok: Csonka Lajos, Éder Géza, Ferenczi Gyula, Hajdúcsky József, dr. Hankó Vilmos, König Pál, Kun Robert, Téglás Gábor, Vizoly Zakariás s Weiss Károly.

Beiratkozott összesen 139 növendék. E lélekszámot a mult tanév végén maradtakéval (115) egybe hasonlítva, kitűnik, hogy az idei növekedés: 24. Kilepelt évközben 6, meghalt 1 s így a tanév végén a tanulók összes száma 132, még pedig:

Vallára nézve: 48 r. cath., 6 g. cath., 23 g. keleti; 37 helvét; 18 mózes vallású.

Ösztöndíjt élvezett 8 tanuló; az ösztöndíj összeg 410 ft. Ingeny élelmezés jótéteményében részesült egyes családoknál 13, a tápintézetben 22, több 20 tanuló. Könyvek és tanszerekkel egész évfolyamon keresztül a segélyző-egylet által ellátott 43 növendék.

A tanári könyvtár 763 munka, 702 kötet és 339 füzetből, az ifjusági könyvtár 708 munkából, 983 kötetben, áll. A földrajzi tanszergyűjtemény 39, a természetrajzi szertár 989, a természettani szertár 205, a vegytani szertár 367 drból áll. Mértani eszköz van 140 drb, s rajzszaki lap 1293 darab.

4. Az erzsébetvárosi cath. al-gym-nasium.

E tanodánál a tanári testület az 1878—79. tanévben, a következőkből állott:

Igazgató: Márkovics Jakab. Tanárok: Török József, Avedik Simon és Márton Dávid. Helyettes tanár: Biró Tamás. Rendkívüli tanár: Csiky Mihály az örmeny nyelv tanára.

A tanulók összes száma 40 volt, tehát 2-vel kevesebb, mint a megelőző évben.

Vallásra nézve: rom. kath. 25; gör. kath. 3, gör. keleti 8, helvét hitvallású 2, ágostai vallású 2.

Nemzetiségre nézve: magyar 23, német 6, román 11.

A gymnasiumi könyvtár magában foglal 205 művet s 215 drb füzetet, az ásványtár 275, a növénytár 592, az állatgyűjtemény 276 drbot. Természettani eszközök összesen 73 drb van.

5. A k-vásár hely-kantai r. cath. al-gymnasium.

Ez iskolai tanári testület a következőkből állott:

Igazgató: Szijgyártó Izidor. Tanárok: Csák Csirják, Mahalszik B. Simon Adolf, Szóke Dániel, Feil Ede, Nagy Károly.

A tanulók összes száma 84, tehát 5-el kevesebb, mint tavaly.

Vallásra nézve: 82 rom. cath. 2 helvét hitvallású.

Nemzetiségre nézve: magyar 84.

Kézi ösztöndíjas tanuló 2 volt, összesen évi 120 frittal, alapítványos növendék 19.

Egynek élelmezése s teljes ellátása a növendékben évenként 80 fribba kerül.

Az intézet könyvtára 806 kötetet számlál.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. aug. 8.

— Ó felsége igazságügyi magyar miniszter előterjesztésére, a tekei járásbíráshoz járásbíróvá: Sutoris Albert titeli járásbírói albirót nevezte ki.

— A nagyszabedani pénzügyigazgatóság, Magyarországi Pál nagykállói VI-od oszt. adótitkár, hason minőségben, a dévai adóhivatalhoz helyezte át.

— Az „Áljo barátok”-at, Barrière és Capendu régi jó vigjátékát elevenítették föl tegnap (aug. 7.) a nyári színházban, még pedig újdonság titulusa alatt; pedig ez előt 10—15 évvel már többször megfordult e darab a kolozsvári színpadon, Persze ez az idő olyan hosszú a színházi repertoírára nézve, hogy a 15 év előtti darab bizony a mai színházlátogató közönség előtt valóságos újdonság. Ez a körülmény tehát meg-bocsáthatóvá teszi a tegnapi színpad nyomdai hibáit. Különben is 22 „Áljo barátok” az újabb francia irodalom jobb termékei közé tartozik, melyeket időnkint fölírissitni nem árt. Barrière és Capendu tegnapi darabja is azok közül való, melyek hosszú évek múlva is hatást tudnak kel-

teni, egyfelől annál az élénk szellemességnél fogva, mely az iflyajta francia művek egész szerkezetén, jelenetezésén s alakján előmlik s másfelől a mű alapszemléjél vett jó vigjátéki gondolatnál és az alakok francziás könnyedségnél, de azért elé, mar- quirozott, jellemzőességnél festett élethűségénél fogva. Szóval igen jól lehet rajtok mulatni, különösen jó előadás mellett és ha a néző is jól van hangolva s másrészt menttek minden sikamlósságtól, a mivel a legújabb keletű francziás termékek annyira szeretnek kászárkodni. Az este is nagyon jól mulatott a közönség az „Áljo barátok”-on, daczára annak, hogy a darab néhány helyett meglehetősen el van nyújtva, egy-két teljesen fölösleges alkaja egész este ott jábatlankodik anélkül, hogy a cselekvényt valamiképpel bár előbbre vinné. Az előadás különben elég gondos, habár nem éppén elég gyors, s nem elég össze-vágó volt. De ehelyett kárpótlást nyújtott egy-két szereplő pompás humoru játéka. — Az első hely minden esetre Szentgyörgyi illeti, ki Peponet-ban az öreg Benoit-onhoz, onde Sam-hoz és más ilyen fajta öreg urakhoz hasonló kitűnő alakot kapott kezei közé: fel is dolgozta szerepét az ő ismeretén, ép. egészséges humorával és kiváló alakító tehetségével. — A közönség sokat tapsolta, a mi annyival inkább helyén volt, mert az előadás egyuttal az ő jutalmára volt. Szinte fölösleges is tán említünk, hogy a közönség sok szép virággal, és hoszas, meleg tappsal üdvözölte, első megjelenésekor, ked-venczét. Szentgyörgyi mellett legjobb alakjai voltak az estnek Gabányi (Barrecont) és Szombat-beli (Edgar); de a többiek is: Boér Hermin (Eugénia), Kéler Ilona (Emmeline), Bokodi (Du-faure), Gyenes (Octave), Halmi (Anatole), Krasznainé (Vertilac) és Várdi Albert (Lecardonel) jól megállottak helyükön, csak Krasznai mutatta be egy kissé comikusan abban a rövid kabátban az egykori közjegyzőt és milliomas párizsit.

— **Tűzvész.** Tegnap (aug. 7.) délután 2 és 3 óra között a keresztutczában (a külmagyar és külközéputczák között) nem messze a szomszéd lakanyától egy szegény ember szénaszinje meggyult s csakhamar leégett, mielőtt a rögtön megjelent tűzoltók megmenhették volna.

— **Villám sújtotta.** Az a kis haragos vihar, mely tegnap (aug. 7.) délután Kolozsvár fölött átrohant, egy áldozatot is ragadozott el magával; a kolozsmonostori határon ugyanis egy pórnót, ki szekerén ülvé gabonáját szállított hazá-ra, a villám agyonütött egy, hogy a nő szörnyet halt s a szekeren volt gabona is meggyult, ezt aztán a férfinak, ki a szekér mellett gyalog ment, sikerült elotlania és sem neki, sem a marháknak nem lőn semmi bajuk. A szerencsétlen nő bul-láját a villanyos áramlat egy perc alatt egészen koromfeketévé égette.

— **A kéjvonat** s illetőleg kirándulás a marosújvári sóbányához, mint biztosan irhatjuk, sem-mi esetre sem marad el vasárnapról, miután már biztosítvák a költségek; mint halljuk, igen sokan, még pedig egész családok fgnak a kirándulásban részt venni. A kedvezőtlen időtől, mely esővel le-nyegedezik, nincs mit tartani, mert kirándulás fő czélja t. i. a bánya megtekintése, ha mindjárt az ég nem fog is mosolygó napfényvel kedveskedni, el lesz érve, az étkészés és tánczvigalom pedig földtől helyiségekben lesz. Ismételtlen ajánljuk tehát a közönségnek a kedvező alkalom felhasználását.

— **A Kolozsvári Dalkör** Szent-István napján (aug. 20.) tánczozai egybekötött dalestélyt tart, mely valószínűleg az idény utolsó nyári vigalma lesz.

— **Hirdetmény.** Ezennel közhírré tétetik, miszerint a dohány- és szivar-külföldességek árszabályában foglalt legfinomabb Portorico, leg-finomabb Varinas és háromkirály pipadohány ne-mek gyártását beszüntetvén, azok, valamint az okánként vászonban csomagolt leveles török dohány csak még a meglévő készletek elfogytáig fognak elárusítani. Kelt Budapesten, 1879. évi július hó 28-án. A m. kir. pénzügyminiszterium.

— **S-Szent-Györgyön,** Sztapa Andor színtársulatával megkezdte előadásait. Egyelőre csupán hat előadást tart Prielle Cornélia vendég-szereplése alkalmából. Mindennek előtt megjegye-zük, írja a „Nemere”, hogy Sztapa Andor színtár-sulatáza szépen van szervezve; a különféle szerepa-jokra jeles tehetségekkel rendelkezik. A társulat jól fegyelmezett: színpada, szírelvényei egy időkes színtársulatnak becsületére válnak. Az első előadás szombat volt. Előadatotott Sztelnové „A bolt sziv” című ismeretes színműve. Fénypontját az elő-adásnak természetesen Prielle Kornelia (Matild) játéka képezte. A közönséget játéka leirhatlan lelkesedésre ragadta, melyet még fokozott a mű-vésznő azon szerénysége is, melylyel a zajos tűn-tetéseket fogadta, illetőleg megköszönte. Sepsi-Szent-György a művésznő ott időzése alatt ünne-pel. Ünnepeit üli a művészetnek. Vasárnap adott „Cora és a 47-ik czikk”. A (czimzerepet (Cora) Prielle K. játszta. — Prielle Kornélia harmadik fellépését Dumas Sándor „Georgs herczegnő”-jét vállaltotta.

— **Kézdí-Vásárhely** város polgármes-tere ellen a felelősség kimondatott nem teljesített adóbehajtás miatt. Ugylátszik Kézdí-Vásárhelyt a tanács megszűntetése csak idő kérdése már, legalább az adófelügyelő a nevezett város fi-zetéséptelenségről adott nyilatkozatait közt ezt ohaj-

tásképen ki is mondotta a bizottság előtt, mint a „Nemere” írja.

— **A brassói evang.** egyházközösség dr. Teutsch superintendense (százeletere), a hó 17-ikén banquettet rendez. Az evangélikusok összes férfi-tagjai fel vannak részvételre szólítva. Egy teríték ára 3 ft 50 kr.

— **Az erdélyi román** mivelődési egyet közgyűlést Segesvárt, a g. keleti templomban megtartott isteni tisztelet után a városbázában Bo-loga Jakab udvari tanácsos nyitotta meg. E gyű-lésen leginkább Nagy-Szeben és Balázsfalva voltak képviselve. A megnyitási ünnepélyen gr. Bethlen főispán, Apáthy alispán, s több tisztviselő és polgár is részt vettek. Az ülés megnyitása után a szokásos jelentések olvastattak fel, valamint a Szamosújvárról és Előpatakáról küldött üdvözlő táviratok. Déltűn 4 órakor az iparegylet kertjében banquet volt, melyen mintegy 200 egyén jelent meg. A pohárköszöntések közül Apáthy alispán-nak az egyet felvirágszására mondott köszöntője lelkesedéssel fogadtatott. Este fényes tánczvigalom volt. A tánczosok közt lehetett látni a fő- és al-ispánt is. Nagy tetszésben részesült a tanulók által elajelt „Románul” nemzeti táncz. — Az egyet jövő évi közgyűlést Tordán fogja meg-tartani.

— **Maros-Ujvárról** értesítik lapunkat, hogy ottan jelenleg Thalia papjai ütötték fel sá-t-rukat, Szabó Anti társulata igyekszik élvezetet nyújtani a munkás polgárságnak. A vasárnap ki-rándulásra nagyban folynak a készülődések. Ki-váncsian, érdeklél várják a m.-ujváriak. A zené-szek próbákat tartanak, a bánya kivilágítására re-dezik, egy nagy csolnakot már vizre bocsátottak, fiatal szép leányok virág-koszorúkkal díszítik a kellemes ligeti táncz-helyet stb. Szóval a m.-uj-vári kirándulás eszméje, ugylátszik, életrevaló volt, s a kinek Kolozsvárt a viszonyai engedik, ezt a kirándulást el ne mulassa, mert ha ezt teszi, egy minden tekintetben élvezetes és gyönyörtel-jes naptól fosztja meg magát.

— **A sepi-szent-györgyi** államilag segélyezett polgári leányiskolánál üresedésbe jött tanítói állomásokra pályázat hirdettetvén ki az is-kolászék által, a beérkezett pályázatok, illetőleg kijelölések a közg. bizottsághoz terjesztettek be. A biz. által a német és franczianyelv tanszékére Stóger Adél, Olgyay Ilona és Málér Emilia, az utóbbi az iskolászék halálozata ellenére, kijelöl-tettek; a természetrajzi tanszékére dr. Szász Ist-ván, Boga Károly és Málnási Ferencz; rajz és szépi-rás tanítására Kusza József rajztanár jelöl-tett ki, ez utóbbi azon ajánlattal terjesztett fel, hogy egyszersmind a felállítandó polg. fiu iskolá-hoz is nevezessék ki: rajztanítót; zongoratanító-nőnek Botzenhardt Paulina terjesztett fel azon megjegyzéssel, hogy a két polgáriiskolá-hoz egy képesített zenetanító kinevezése ajánla-tosabb volna.

— **Megszökött rabok.** A kézdí-vásár-beli börtönből Bodó Péter gyilkosság gya-nuja alatt álló s több ízben büntetett ember s Jancsó, ki lopásért hosszabb időre volt elítélve, furfangos módon megszöktek. Az éj esendében (egy börtönbe voltak zárva) kibontották a falat s erős bilincsbe verve nesz nélkül kilopóztak. „Sötét éjjel, esendes éjjel” értek el egy falu ozi-gány-kovácsához, a ki úgy szivesésséggel leverte a rablók vasát s így megkönnyült kézzel, lábál útát vesztettek Moldva felé. A börtön helyiség celszerűtlen volta, lám milyen szép dolgokat eredményez.

— **A tordai olvasó-nöegylet** folyó évi augusztus hó 10-én a „Széchenyi ligetben” saját könyvtára javára zártkörű tánczvigalmat rendez. A tánczvigalom kezdetét veszi déltűn 4 órakor. Belépti-díj 30 kr. Gyermeknek 20 kr. Kedve-zőtlen idő esetében a tánczvigalom második va-sárnap, vagy is aug. 24-én tartatik meg.

— **Vidor Pál,** a népszínház kitűnő bari-tonistája a nagyváradi színtársulattól meghívást kapott pár vendégjátékra, mit a közkedveltségű művész el is fogadott s e hó 9-én kezdi meg 4 előadásra terjedő vendégjátékát. Fel.fog lépni: a Csikós, Falu rossa, Sárga csikó s Kornevili karangokban.

— **Az országgyűlési** függetlenségi párt elhatározta, hogy háromtagu küldöttség által képviselteti magát az elhunyt Kállay Ödön temetésén. A küldöttség tagjai Helfy Ignáz, Novák Gusztáv, Verhoay Gyula.

— **Öngyilkosság.** Frei Antal, e hó 5-én Brass-ban egy revolver lövéssel életének végét vetett. Frei Antal fuvalművész volt s Linzben született 1851-ben, Hohenzollern Sigmaringen An-tal kamara virtuozus névezte volt őt, Károly Ro-mánia fejedelme érdemkeresztet tüntette ki s Fürstenberg herczegné briliáns mellével ajándé-kozta meg. — Nyugodjék békével.

— **Parlamentáris gyilkosságok.** Kedélyes emberek azok a haiti-ak! Mult hóban a képviselőház egyik ülésén Lorme képviselő elővonia revolverét s az elnök bátyjainak Csalnak karját keresztül lövi. Ez szintén revolvert vesz s keresztül lövi Lorme-ot. Erre megkezdődött az általános lövöl-dőzés, melynek következtében vagy ötven képviselő életét veszíté. A rendőrség benyomul a parlament épületébe és lövöldöz, a katonaság bombákkal sap-ri végig az utcákat. Néhány városrészt kigyúltat s egy revolver lövé következtében majdnem egész Haiti leégett!

— **Az itélet napja.** A mohamedánok hétfőn éjjel ülték meg egyik legnagyobb ün-nepüket, a „végzet éjszakáját”, amelyen hitük se-rint minden ember jóvendő sorsa elől, elhatá-rozzák odafenn, hogy ki jut a paradicsomba s ki a pokolba. Az angyalok tanácsot tartanak a ma-gosban; latba vetik a halandók jó és rossz csele-kedeteit, valóságos kereskedelmi mérleget készít-nek s e szerint ítélnék. A legjobb dolga e napon is a szultánnak van, az ő számára, akár mint üssön is ki a mérleg, egy arab paradicsom terem ez éjjel, mert ősi szokás az, hogy egy hóval e végzetlejes éj után a miniszterek egy adakozás-ból vásárolt nagyon szép szűzet adnak a szul-tánnak ajándékba. Az idei, amint mondták, szép-ség dolgában ritkítja pártját.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás eredménye.

A vetések állásáról legutóbb közöltett jelen-tés óta a cséplés eredményről és a remélhető ter-mérről a tüzetesebben tájékozott állandó gazdasági tudósítók az ország majdnem minden politikai tagolatából beérkezett 365 jelentés, következőleg osztályozható: az őszi búzából 30 jó, 187 közép, 132 rossz; a tavaszi búzából 19 jó, 118 közép, 138 rossz; az őszi rozsból 31 jó, 145 közép, 161 rossz, a repcéből 41 jó, 100 közép, 73 rossz; az árpából 33 jó, 115 közép, 192 rossz; a zab-ból 136 jó, 169 közép, 60 rossz; a tengeriből 132 jó, 123 közép, 72 rossz; a burgonyából 106 jó, 150 közép, 89 rosztermésű vidék mutat-tatik ki, illetőleg várható a tengeri és burgonyára nézve.

E jelentések szerint tehát az őszi búzából közönszerűnél jobb, a tavaszi búzából és őszi roz-sból, valamint az árpából is az aratás eredménye rossz.

A repce ugyan jó termést nem adott, de aránylag legtöbbet eredményezett. A zab legna-gyobb része még le nem arattatott, de e termény-ből jó termés várható. A tengeri fejlődése elké-szt; a burgonya több vidéken rothadásnak indult. E két termény a jobb termésre mégis kilátást nyújt.

A legmértavódó buzatermő vidéken, mint Torontál, Csongrád, Csanád, Békés, Bács-Bovrog, Fehér, Tolna, Komárom. Győr, Sopron és az er-délyi részekből Szebenmegyében a termés kö-zepen jóval alulnak mondható. — Jobbnak a kevésbé mértavó Alsó-Fehér, Fogaras, Három-szék, Kis-Küküllő, Nagy-Küküllő, Csik, Besz-terecz-Naszód, Kolozs, Torda-Aranyos, Szeben, Brassó, Udvarhely, Trencsén és Zemplénme-gyekben.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzé-teiről auguszt. 6.

Gabona	Faj	Ára 100 klg.	
		től	ig
		frt.kr	frt.kr
Buza	bánsági tiszavidéki pestvidéki fehérmegyei bácskai	10 95 11 35 10 35 10 40	11 45 11 90 11 35 11 60
Rozs	magyar	7 25	7 35
Árpa	takarmány malata	6 60 5 75	6 75 6 —
Zab	magyar	5 44	6 50
Tengeri	bánsági másnemű	6 60 6 40	6 60 6 50
Repeze	káposzta	11 1/2	11 —
Köles	bánsági magyar	10 — 5 1/2	10 1/2 5 20
Szakany (Uance)	buza	12 25	12 30
	tavaszi szállítandó	11 40	11 50
	Szept.—Oktre szállítan.	—	—
	rozsa tavaszi szállítandó	—	—
szesz	teng. Májusra—junira szállít.	11 1/2	11 1/2
	káposzta Aug.Szept.szál.	10 1/2	10 1/2
	bánsági Jul. Aug.szállít.	10 —	10 1/2
	100 liter százalékként.	29 —	30 —

Árték- és váltófolyam.

1879. augusztus 8.

Magyar aranyjáradék	93.—
„ kincstári utalv.	1 kibocsát . —.—
„ keleti-vasut elsőbőség	84.—
„ állami kötvény 1876 év	75.—
„ vasuti kölcsön	112.50.
„ földterhermentesítési kötvény	86.50.
temesi	85.25.
erdélyi	84.75.
horv. slavon	87.50.
magy. szülődzma váltáság	90.75.
Oszt. egységes államadósság papírban	67.—
„ ezüstben	68.30.
„ aranyjáradék	78.65.
1860. államsorsjegy	125.25.
Oszt. nemzeti bank részvény	8.30.
„ hitelrészvény	270.50.
magyar. hitelbank	256.50.
Ezüst	—.—
Cs. k. arany	5.51.
Napoleon'd'or	9.31.
Német birod. mark	27 10.
London	116.50.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Első magyar mérleg és súlygyár SCHUK J. Budapest.

Gyár: útjára 39. sz. Raktár: királyutca 4. sz.
Ajánlja a legújabb elismert tízed- és század mérleg legújabb gyártmányát, ugyancsak barommérleg és egyensúlymérleg, csészé- és rudmérleg, valamint minden e szakba vágó cikkek. Javítások pontosan és legutóbbabban eszközöketnek. Árjegyzékek díjmentesen.
Kivilágítások legfontosabb találmánya!!!
Szabadalmazott egész Európára nézve füst nélküli üvegben zárt szag nélküli Petroleum lámpák. A legújabb világító nyújtók az égő-anyag 80 százaléka megtakarítása mellett Jégcsap-kivilágító lámpák Böhm A. és testvéreitől. Központi raktár egész Magyarországra nézve:
Schuk J.-nál Budapest, királyutca 4. sz.
Ugyanitt a t. c. közönség megtekintésére lámpák használatban vannak. Megrendelések ugyancsak kérésre, vagy raktárak átvétele végetti kérdések egyenesen Schuk J.-hoz Budapest, királyutca 4. sz. (279) Árjegyzékek díjmentesen. (2-8)

Bámulatosak a természet erői, ha helyesen használjuk.
Bojtorjángyökér-esszencia
A legrégibb és leghíresebb természetes gyógyeszk, amely mindenféle bajra nézve, úgy hogy még 15 éves fiatal emberek is nehány nap alatt dús szakkalt nyertek tőle.
1 palack 90 kr., postán külföldre a göngyöt 10 kral több.
Bojtorjángyökér-hajkenőcs, a hajnövekedés elősegítésére és a hajhullás megállítására, 1 téglap 60 kr. Bojtorjángyökér-olaj 1 üveg 40 kr. Bojtorjángyökér-brilláns 1 pohár 40 kr.
Postán szállítás csak 1 ft összegig.
A sok hamisítás kikerülése végett csak Winkelmayer valódi bojtorjángyökér-készítményei kéreandók.
Winkelmayer J.
Bécs, 6. kerület Gumpendorfer Strasse, 159 szám.
Fiók telep Kolozsvárt: **Szék Miklós** gyógyszerésznél. (227) (4-12)

Süss Ferdinánd
m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt
Mátyás királyutca 4. sz. (35) (30-*)
Ajánlja jól berendezett raktárát, mely a következőkből áll u. m. mindennemű szemüvegből, acél-, kautschuk, béka-tekő, alumínium, ezüst és aranyba foglalva. Zwike-tekő, mint patentywiker és szemüvegből. Színházi látóövek, táv- és görcsövek. Mindennemű hőmérők, higany és fém-légsúlymérők (barometrumok).
Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint vannak összeállítva és kolozsvári állás szerint szabályozva. Továbbá mindenféle célú házi távirók.
Végre mindennemű orvosi készülékek és eszközök, valamint a különféle betegségeknek megküzdő és gyógyító tárgyak, úgy mint Lister-féle kötési cikkek is kaphatók. Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intézettek el.

Megjelent és Kézírt Stein János könyv- és zeneműkereskedésében kapható: KÖZHASZNÚ Családi könyvtár.

- Egy-egy kötet 40 kr.
1. Legújabb levelező-könyv a magyar nép számára. Szerkeszté Verőczy Sándor.
 2. Az alkalmas házi-ügyvéd és törvényjártas tanácsadó. Szerkeszté Verőczy Sándor.
 3. Magyarország története rövid vonásokban. Szász Károlytól.
 4. 5. Regelő István bácsi. Munka oktató családkönyv. Szerző Májor István. Két kötet.
 6. Gazdasszonyok könyve. Vörös Esztertől.
 7. Az ügyes szakácsnő. Vörös Esztertől.
 8. 9. Egészség könyve. Egészségi szabályok, a leggyakrabban előforduló betegségek s a beteg-ápolásról. Irta K.-Beniczky Irma. Két kötet.
 10. A tollasok világa. Gyakorlati útmutatás a baromfi és különféle díszmadarak czélszerű ápolására és tenyésztésére. Irta K.-Beniczky Irma.
 11. 12. A mindennapi életből. A nőknek. Irta K.-Beniczky Irma. Két kötet.
 13. A diivat szépségei. Irta K.-Beniczky Irma.
 14. Házasodjunk. Irta Dr. Sikor József.
 15. Gyakorlati szék. Tekintettel a házi életre. Irta K.-Beniczky I.
 16. Anyák könyve. A gyermekek első nevelésének legfontosabb kérdéseiről. Irta dr. Rieke G. A. Fordit. K.-Beniczky Irma.
 17. A nők apró kötelei s ezek fontossága az életben. Irta K.-Beniczky I.
 18. Babonáság a salonban. Irta K.-Beniczky Irma.
 19. Tanácsok a gyermekek természetesen testi nevelésére. Irta dr. Steiner János, a prágai gyermekorvos orvos-igazgatója. Ford. K.-Beniczky Irma.
 20. Általános szék. Klencko H. után.
 21. A feleség. Irta dr. Sikor József.
 22. A nők előnye. Irta dr. Sikor József.

Történelmi könyvtár.

A magyar népnek és ifjúságnak ajánlva, czimképpel.
Egy-egy kötet 40 kr.

1. Hunyadi Mátyás király története. Jósika M. után.
2. Washington élete. Élet- és jellemrajz. Irta Dr. Lázár Gy.
3. Mohammed élete. Irta Aldor Imre.
4. A nagy Napoleon császár története. Irta Aldor I.
5. Nagy Sándor és kora. Irta Aldor Imre.
6. Nero s az első keresztény-üldözés. Irta Vértési A.
7. XII. Károly svéd király története. Irta Aldor I.
8. Nagy Péter, a minden oroszok czárja. Irta Aldor I.
9. Nagy Frigyes élete. Irta Aldor Imre.
10. Karthago, vagy egy világ város története. Irta Aldor I.
11. Hősök és hódítók, vagy Mohammed utódai. Irta Aldor Imre.
12. Medici Lőrincz. Irta Aldor Imre.
13. II. József császár. Irta Aldor Imre.
14. Hunyadi János és kora. Irta Aldor Imre.
15. Attila hun király története. Irta Aldor Imre.
16. Két Rákóczy. Irta Aldor Imre.
17. Korona és verpad (Stuart Mária). Irta Aldor Imre.
18. Árpád és a magyarok letelepedése. Irta Toldy L.
19. Magyar nemzeti vértanúk. Irta Aldor Imre.
20. Bismarck. Élet- és jellemrajz. Irta Csukássy József.
21. Columbus Kristóf. Irta Aldor Imre.
22. Nagy Károly, római császár. Irta Aldor Imre.
23. Hun utódok. Irta Aldor Imre.
24. Szent László. Irta Dr. Toldy László.
25. Széchenyi István gróf. Irta Aldor Imre.

26. Julius Caesar története. Irta Vértési A.
27. V. Károly császár. Irta Aldor Imre.
28. XIV. Lajos vagy Franciaország aranykora. Irta Aldor I.
29. Cromwell Oliver és az angol forradalom. Irta Aldor Imre.
30. A régi magyarok mivoltágának tört. Irta Dr. Toldy László.
31. Az első magyar király. Irta Aldor Imre.
32. Lengyelország végnapjai. Irta Aldor Imre.
33. Oranai Vilmos vagy Istenért és a hazáért. Irta Aldor Imre.
34. Erdély aranykora. Irta Aldor Imre.
35. Nagy Constantin császár. Irta Aldor Imre.
36. Kereszt és félhold vagy a morok Spanyolországban. Irta Aldor Imre.
37. Augustus római császár története. Irta Aldor I.
38. Nagy Lajos király uralkodása. Irta Dr. Toldy László.
39. Róma alapítása és hőskora. Irta Aldor Imre.
40. A svájci szabad köztársaság alapítása. Irta Vértési Arnold.
41. A rótszakállú Frigyes császár története. Irta Vértési Arnold.
42. A normannok. Történelmi rajz. Irta Dr. Lázár Gy.
43. Zrínyi Miklós a szigetvári hős életének története. Irta Sebestyén Gy.
44. Velence alapítása és fénykora. Irta Dr. Lázár Gy.
45. A fanzia forradalom története. Irta Aldor Imre.
46. A rémuralom története. Irta Aldor Imre.
47. A régi Egyiptom története. Irta Dr. Lázár Gyula.
48. Görögország története Nagy Sándorig. Irta Aldor Imre.
49. India története. Irta Dr. Lázár Gyula.
50. Kyros és a régi perzsák története. Irta Dr. Lázár Gy.
51. Phoenikia története. Irta Dr. Lázár Gyula.
52. Kossuth Lajos élete. Irta Aldor Imre.
53. Lykurgus és Solon. Irta Dr. Lázár Gyula.
54. Gusztav Adolf egy hős a trónon. Irta Dr. Lázár Gy.
55. III. Napoleon élete. Irta Vértési Arnold.
56. II. Katalin cárnő története. Irta Dr. Lázár Gyula.
57. Jeanne d'Arc az orléansi szűz története. Irta Dr. Lázár Gyula.
58. Deák Ferencz élete. Irta Aldor Imre.
59. Az 1848-49-ki sz. badságharoz története. Irta Aldor Imre.
60. Assyria és Babylonia. Irta Dr. Lázár Gyula.
61. A kereszties háborúk története. Irta Dr. Lázár Gy.
62. II. Endre magyar király. Irta Aldor Imre.

Kaphatók Kolozsvárt Stein János könyv- és zeneműkereskedésében.

RAVISSANTE Dr. Lejosse à PARIS.
Ez a t. hölgyvilágnak egyetlen ártalmatlan bőrszépítő-szere, és azon jeles tulajdonsággal bír, hogy a bőrt **puhítólag, felfrissítőleg** hat, annak működésére fokozó és élénk betöltéssel bír. A legfinomabb toleto-sec minden hölgy számára, mely minden bőrbetegséget eltávolít s a bőr színt fiatalítja és szépíti. Mint lágyító, bőrfelújító-szer minden aszanyagot és elajfát (3-10) mútat, minán a bőr rendkívül hajlékonyra, gyöngéd és fehérré teszi. Nagy üveg 2 ft 50 kr., kis 1 ft 50 kr.
SAVON RAVISSANTE
a legkedveltebb piperezapp a bőrszín szépítésére és javítására.
Használata után a bőr **báronysima** lesz és igen kellemes illatot tart meg.
Egy dobozzal (3 darab) 1 ft 50 kr., darbozint 10 kr.
Valódi minőségben kapható a központi forrártában, Svarz Henrik néli Budapest, múzeumkörnt 10. sz.
Kolozsvárt: **VALENTINI ADOLF** úr gyógyszer értárában. Tordán: Trajánovits Ede úr gyógyszerértárában. Szegeden: Kovács Albert és Barcsay Károly urak gyógyszerértárában. Debreczenben: Göl Nándor és Dr. Rotshnek V. Emil urak gyógyszerértárában és nagyobb vidéki gyógytárakban. (245) (5-10)

STEIN JÁNOS
m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,
ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT,
a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megrövidítve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.
A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntve, a **könyomdát** kítőző metsző kezeli. A **nyomdai munkák** kiállításához szükséges anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.
PAPIR GYÁRI ÁRBA SZAMITTATIK.
Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legutóbbabban eszközöl.
A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT
határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.
Mindennemű és nyelvű **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszerértári-jelzetek, bor-, rozsols- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlőtek, baromutlevelek, vásároczdulák, hirdetmények, bármilyen nagyságu falragaszok**, szóval minden e szakba vágó munkák **ízletes kiállítását** elvállalja.
Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előjáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megküzdő nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.
Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.
A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. cikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az **arvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból** — melyekből készletet tart — **kismennyiségben konoz számra** is jutányos árban szolgál.
1879.